

Kuntien ja kuntayhtymien, konsernien vuoden 2020 tilinpäätöstiedot

Lähde: Tilastokeskus 10.9.2021

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

Kuntien koronatuki vuonna 2020

Kuntien ja kuntayhtymien koronatuki noin 3 miljardia euroa vuonna 2020

- Kunnat ja kuntayhtymät saivat lakisääteiseen palvelutoimintaan ja koronan vastaiseen taisteluun koronatukea yhteensä noin 3 mrd. euroa. Osa tuesta, arviolta 400 milj. euroa, maksettiin vasta vuoden 2021 puolella.
- Noin 2/3 tuesta maksettiin valtionosuuksien lisäysten ja korotetun yhteisövero-osuuden kautta.
- Kunnille kohdistettiin vuonna 2020 myös muita kuin rahamääräisiä tukitoimia.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate heikkeni 2,7 prosenttia (810 milj. euroa)

- Toimintakulut kasvoivat vain 1,6 % vuonna 2020 (620 milj. euroa)
 - Koronapandemian rajoitustoimet, rajoitustoimista syntyneet säästöt ja joidenkin kulujen (esim. muiden palvelujen ostot) siirtyminen myöhemmille vuosille hidastivat menokehitystä vuonna 2020. Toisaalta koronapandemia lisäsi joitakin kululajeja, mm. asiakaspalvelujen ostot.
 - Palkkaratkaisun sopimuskorotukset +0,8 % (160 milj. euroa)
 - Lomarahaleikkauksen päättymisen +0,4 % vuonna 2020 (80 milj. euroa)
 - Työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen yhteismuutos -0,2 %-yksiköllä (-40 milj. euroa)
 - Kuntien omat henkilöstösäästöt pienensivät toimintakuluja noin 340 milj. euroa. Yt-neuvotteluja käytiin 128 kunnassa ja kuntayhtymässä vuonna 2020.
 - Väestön ikärakenteen muutos lisäsi kuntien peruspalveluiden palvelutarvetta noin 0,3 %-yksikköä.
 - Sanna Marinin hallituksen tehtävien laajennukset +420 milj. euroa
- Toimintatuotot laskivat 2,1 % (noin -190 milj. €)
 - Koronapandemia pienensi myyntituottoja ja palvelujen maksutuottoja 380 milj. euroa. Myös vuokratuotot vähenivät.
 - Koronatuki kasvatti kuntien ja sh-piirien saamia avustuksia 2020, mutta osa tuesta saatiin maksatukseen vasta vuoden 2021 puolella.

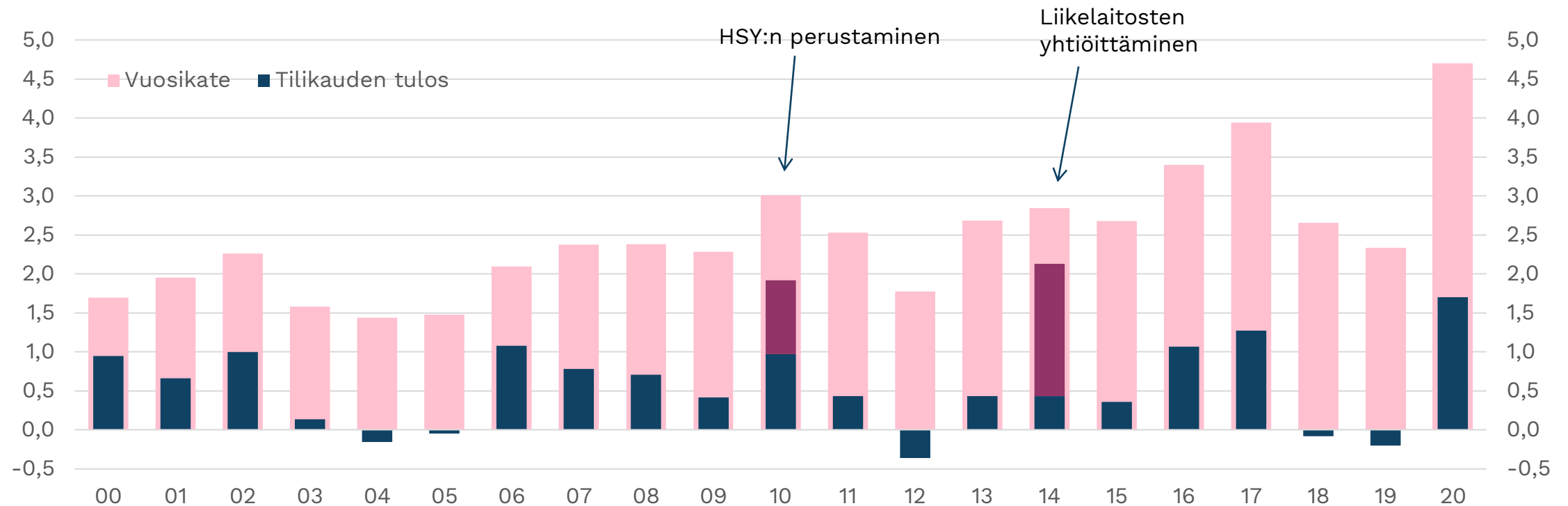
Verot yhteensä nousivat 4,0 % eli noin 900 miljoonaa euroa

- Kunnallisverotulot nousivat 5,1 % (noin 980 milj. €)
 - Tuloveroprosenttiaan vuodelle 2020 korotti 53 kuntaa ja laski 7 kuntaa. Korotukset toivat kunnille noin 100 milj. euroa lisäverotuloja.
 - Veroperustemuutokset noin -300 milj. euroa
 - Vuositulorajaan perustuva verokortt uudistus vuonna 2019 lykkäsi noin 220 milj. euroa kunnallisveroa vuoden 2020 puolelle. Ilman tätä kunnallisverot olisivat kasvaneet vajaat 3 %.
 - Verojen maksujärjestelyhelpotukset noin -90 miljoonaa euroa.
 - Kunnallisverotuksessa tehty verovuoden 2020 jako-osuusoikaisu +120 milj. euroa
- Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 2,8 % (noin 50 milj. €)
 - Koronatukitoimena kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostettiin 10 prosenttiyksiköllä: +450 milj. euroa. Ilman tukea kuntien yhteisöverotulot olisivat laskeneet 20 %.
- Kiinteistöverot laskivat 6,5 % (noin 120 milj. €)
 - Kiinteistöveroprosenttien korotus +43 milj. euroa
 - Kiinteistöverotuksen joustava rovelvolliskohtainen valmistuminen lykkäsi noin 200 milj. euroa kiinteistöveroa verovuoden 2021 puolelle. Ilman tätä kiinteistövero olisi lisääntynyt noin +4 %.

Valtionosuudet nousivat 27,4 % vuonna 2020 eli noin 2,4 miljardia euroa

- Kuntien valtionosuuksia lisättiin vuonna 2020 koronatukitoimina yhteensä 1 522 miljoonaa euroa. Neljännessä lisätalousarviossa lisäys oli 772 milj. euroa ja seitsemännessä 750 milj. euroa.
- Sanna Marinin hallituksen tehtävien laajennukset ja tulevaisuusinvestointien kustannukset katettiin valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla +420 milj. euroa. Valtionavustukset näkyvät kuntien toimintatuloissa.
- Kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukseen perustuva valtionosuusvähennys, 264 miljoonaa euroa, poistui
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (vuoden 2017 kustannukset) +114 milj. euroa
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus +166 milj. euroa ja OKM:n valtionosuuksien indeksitarkistus +32 milj. euroa

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000–2020, mrd. €

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

Lähde: Tilastokeskus, Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät.

Suurimmat ja pienimmät tilikauden tulokset vuonna 2020 Manner-Suomen kunnissa, miljoonaa euroa

Kunta	Tilikauden tulos (m€)
Helsinki	497
Espoo	129
Outokumpu	80
Tampere	64
Vantaa	55
Lahti	42
Vaasa	33
Kouvola	31
Porvoo	27
Savonlinna	22

Kunta	Tilikauden tulos (m€)
Kajaani	-8
Sotkamo	-5
Pihtipudas	-4
Muhos	-3
Siikalatva	-2
Varkaus	-2
Rääkkylä	-2
Parikkala	-2
Rautjärvi	-1
Kaskinen	-1

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulujen kasvuprosentit 2000-2020

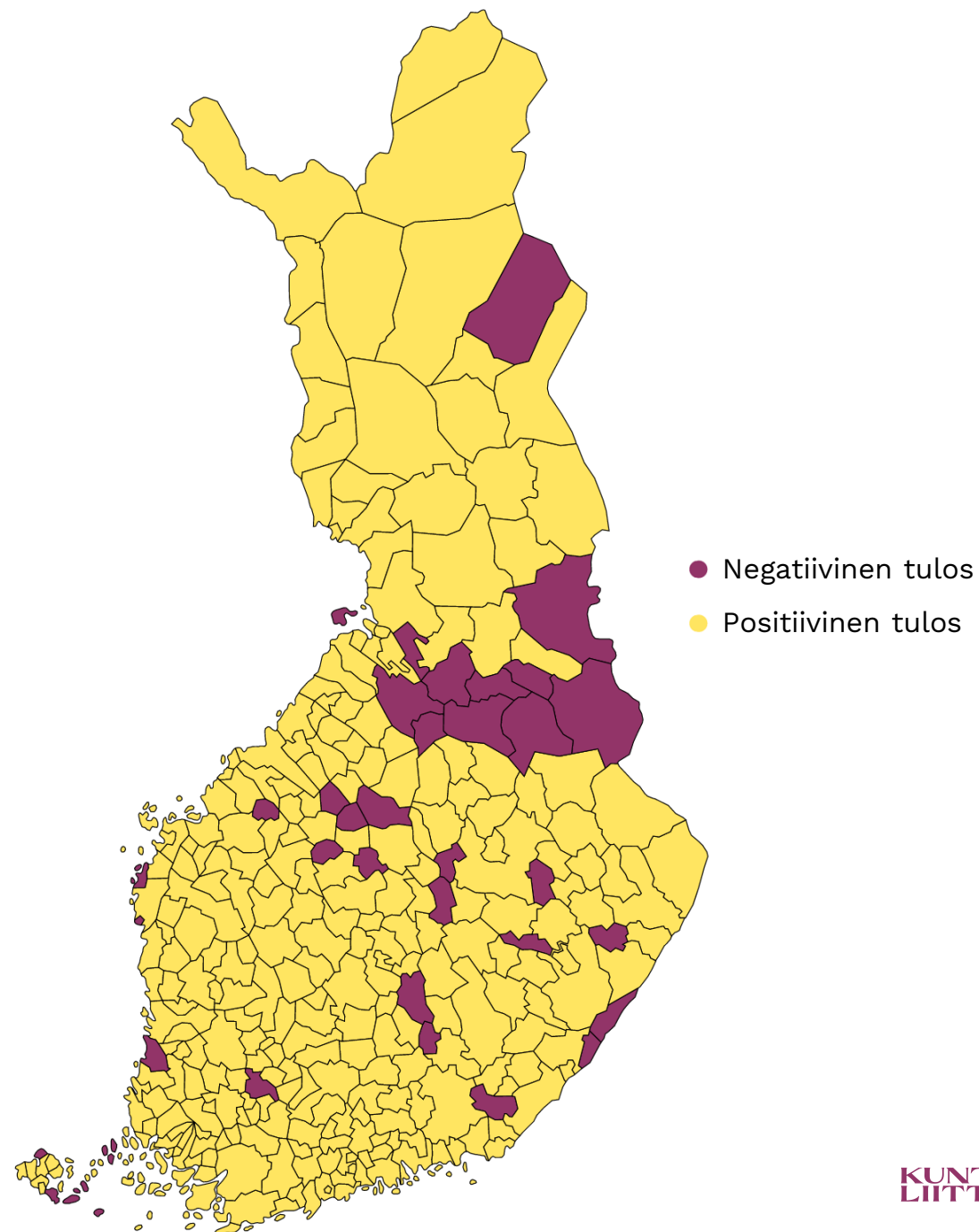
1. Vuosina 2014-2015 toimintamenojen kasvua hidastaa kunnallisten ammattikorkeakoulujen sekä liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi ollut vuosina 2014 ja 2015 noin 1 %.
2. Vuonna 2017 toimintamenoissa näkyy perustoimeentulotuen maksatuksen ja laskutuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin 1 %.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösten keskeisiä eriä vuosilta 2019 ja 2020

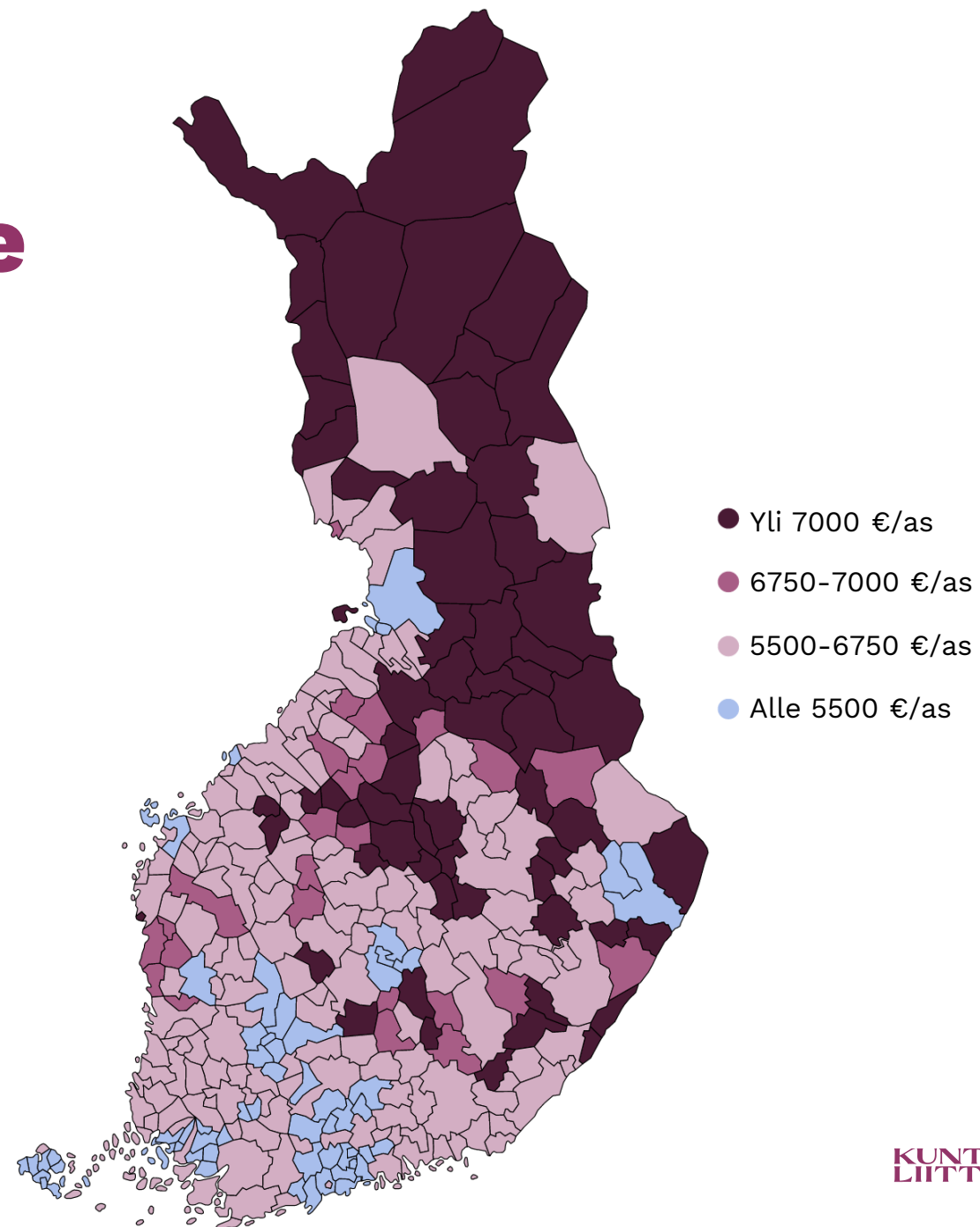
	Mrd.€		Vuosi muutos-%	
	2019	2020	2019	2020
Toimintatuotot yhteensä	9,34	9,15	0,8 %	-2,1 %
Toimintakulut yhteensä	-39,38	-39,99	3,6 %	1,6 %
TOIMINTAKATE	-29,69	-30,51	4,4 %	2,7 %
Verotulot yhteensä	22,91	23,83	2,6 %	4,0 %
Valtionosuudet	8,64	11,01	2,2 %	27,4 %
VUOSIKATE	2,33	4,69	-12,3 %	101,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	2,93	3,08	4,3 %	5,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-0,20	1,70		
Investointimenot	5,40	5,76	11,8 %	6,7 %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2,20	-0,40		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3,69	4,43	30,8 %	20 %
Lainakannan muutos	2,47	1,46		
Lainakanta	21,90	23,35	12,7 %	6,7 %
Rahavarat 31.12	6,27	7,90	4,7 %	26 %

Manner-Suomen kuntien tilinkauden tulos vuonna 2020

Yhteensä 271 Manner-Suomen kuntaa teki
positiivisen tuloksen vuonna 2020.

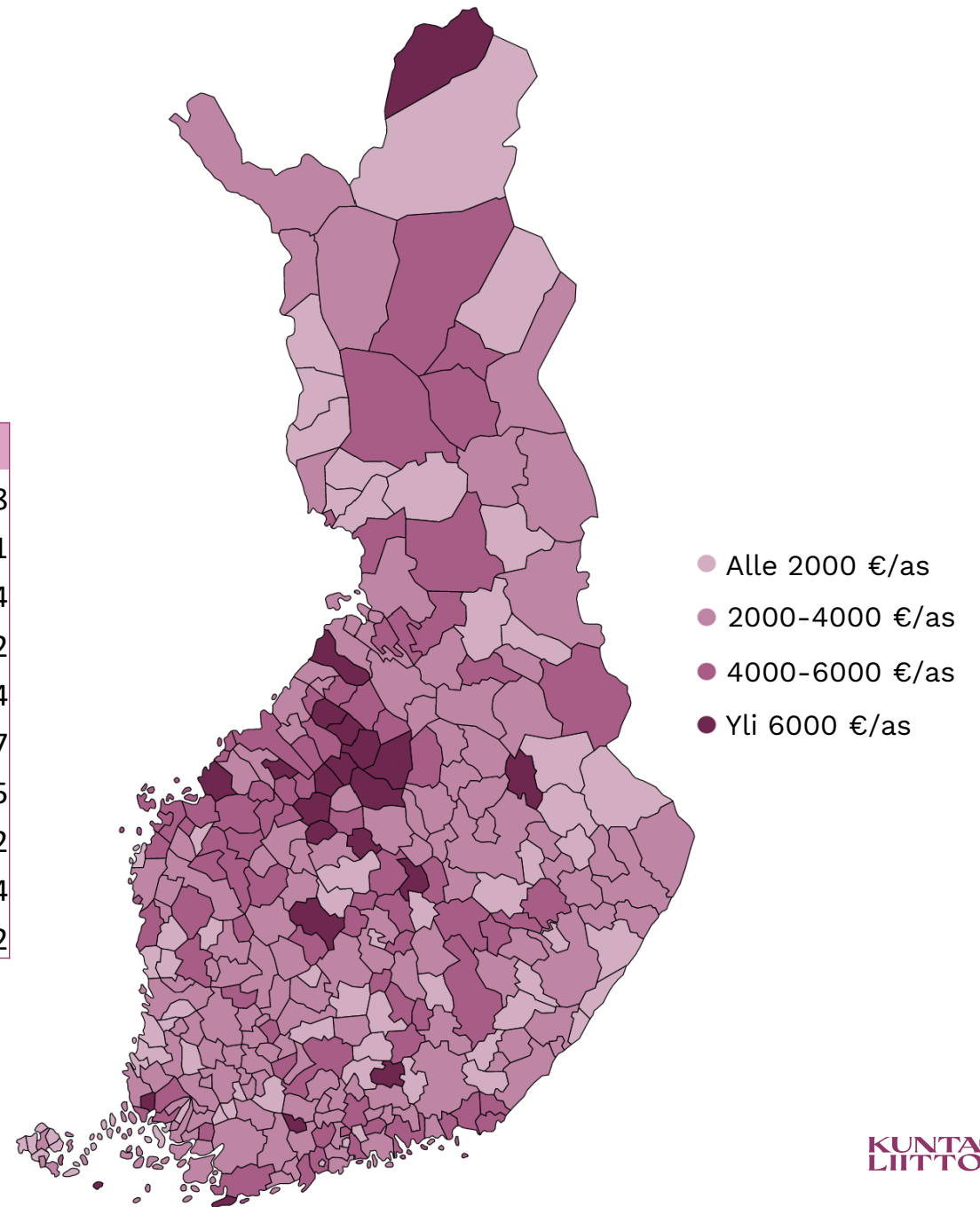
Manner-Suomen kuntien toimintakate vuonna 2020

Manner-Suomen kuntien lainakanta 2020, €/as

Pienimmät	€/as
Hirvensalmi	15
Polvijärvi	36
Ylitornio	137
Puumala	140
Koski Tl	218
Parikkala	240
Asikkala	241
Isojoki	318
Kauniainen	393
Kitee	432

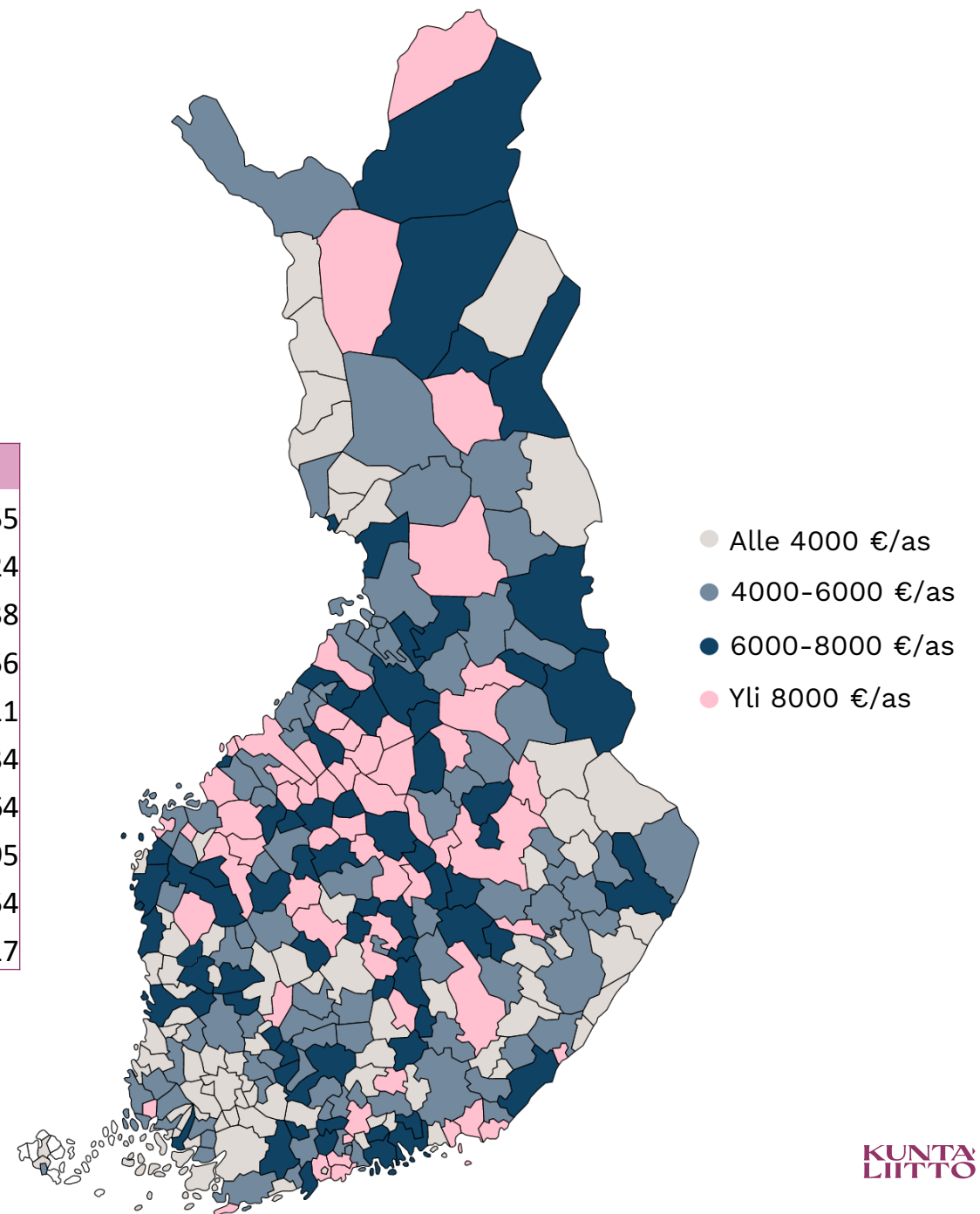
Suurimmat	€/as
Reisjärvi	10 898
Utsjoki	10 151
Kyyjärvi	10 134
Konnevesi	9 622
Lestijärvi	8 914
Ylivieska	7 927
Hanko	7 635
Kannonkoski	7 512
Kaustinen	7 314
Lahti	7 282

Manner-Suomen kuntakonsernien lainakanta 2020, €/as

Pienimmät	€/as
Koski Tl	743
Enonkoski	825
Parikkala	911
Siikainen	1 444
Merikarvia	1 485
Pyhärinta	1 516
Polvijärvi	1 525
Asikkala	1 624
Eurajoki	1 696
Sysmä	1 742

Suurimmat	€/as
Kajaani	18 155
Kyyjärvi	15 224
Espoo	14 638
Konnevesi	12 656
Halsua	12 411
Lestijärvi	12 334
Kaustinen	12 264
Kannonkoski	11 895
Utsjoki	11 854
Reisjärvi	11 817

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta 2012-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vuosikate:								
Mrd. euroa	2,063	2,20	1,89	2,70	3,27	2,07	1,75	4,07
Asukasta kohti, €	380	403	347	492	596	376	318	740
Vuosikate %:a poistoista	100 %	106 %	91 %	127 %	149 %	94 %	76 %	170 %
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	64 %	61 %	63 %	89 %	112 %	64 %	53 %	115 %
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	0,37	2,03	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,16	1,76
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	-0,89	-0,06	-0,88	-0,05	0,48	-1,22	-1,43	0,38
Lainakanta:								
Mrd. euroa	13,79	14,68	15,50	16,09	16,13	16,76	18,40	19,01
Vuosimuutos, %	13 %	6 %	6 %	4 %	0 %	4 %	10 %	3 %
Asukasta kohti, €	2 542	2 697	2 841	2 939	2 941	3 048	3 352	3 458
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):								
Kuntien lukumäärä yhteensä	304	304	301	297	295	295	294	293
Vuosikate negatiivinen	28	10	13	14	4	44	65	2
Tilikauden tulos negatiivinen	137	104	107	94	51	200	223	32
Toim. ja investointien rahavirta neg.	212	171	173	146	121	201	220	101
Kertynyttä alijäämää taseessa	78	62	48	36	23	55	57	27

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueet – Osakkeet ja osuudet – Rahoitusosuudet investointeihin.

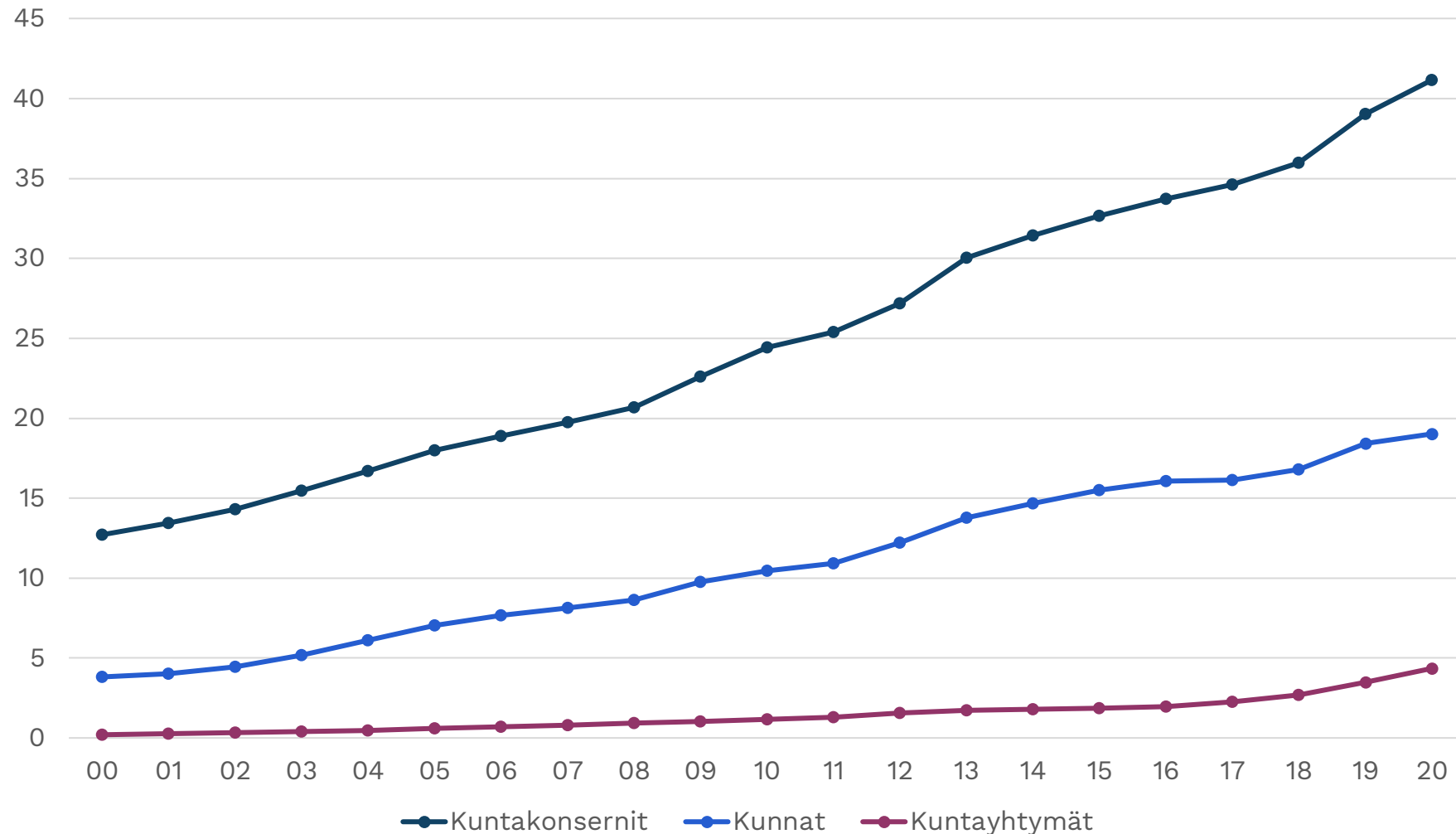
2) Sisältää vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuottoja noin 1,7 mrd. €.

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018 tilinpäätösennakkotietojen mukaan

Tietoja Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien taloudesta 2012-2020

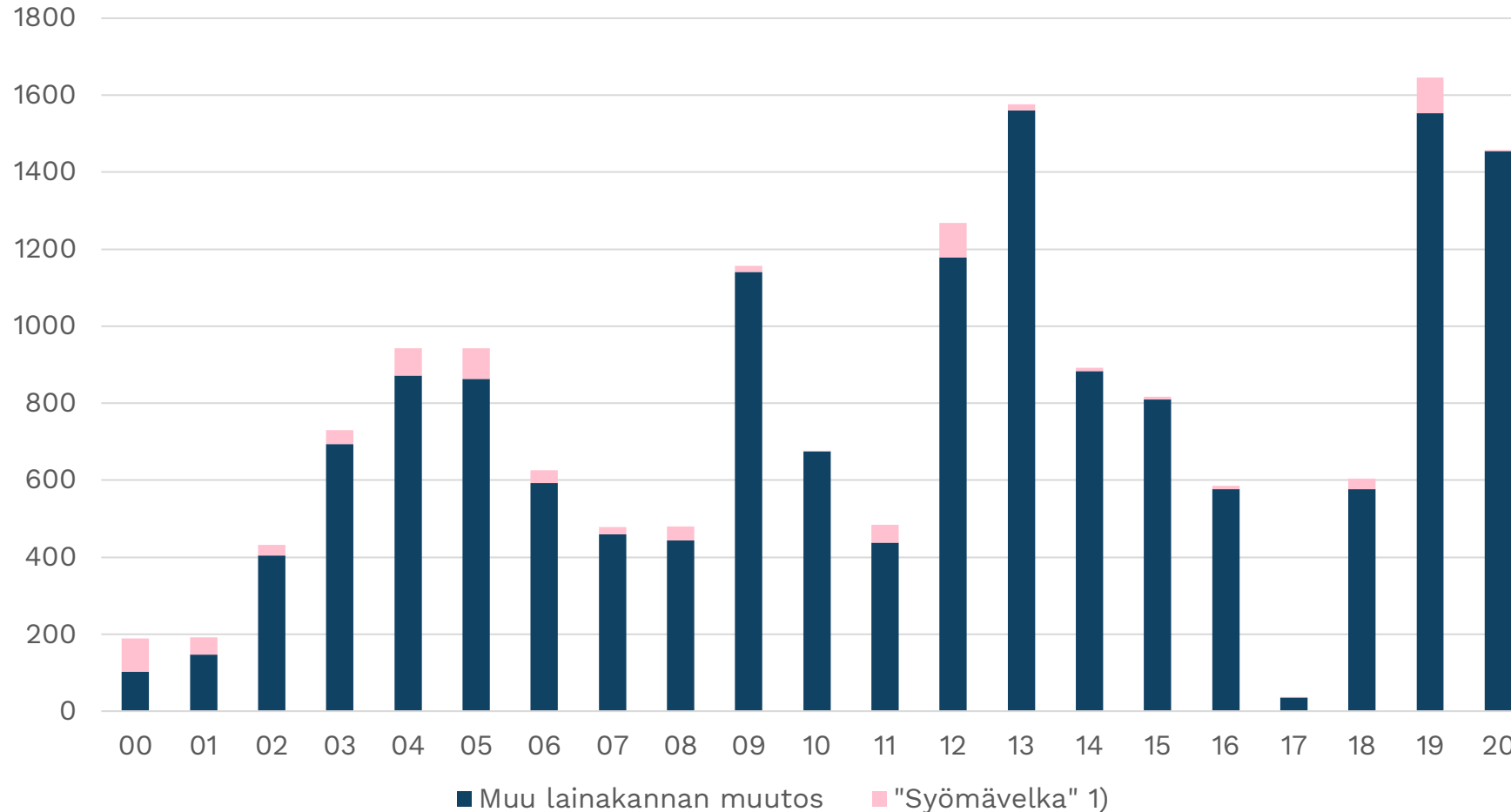
	Mrd. euroa			Muutos %		
	2018 TP	2019 TP	2020 TP	2018	2019	2020
Toimintatuotot	9,27	9,34	9,15	1,4	0,8	-2,1
Toimintakulut	-37,70	-39,38	-39,99	3,2	4,4	1,6
Toimintakate	-28,43	-30,03	-30,35	3,9	5,6	1,1
Verorahoitus yhteensä	30,78	31,55	34,84	-0,5	2,5	10,4
-Verotulot	22,32	22,91	23,83	-0,5	2,6	4,0
- Valtionosuudet	8,46	8,64	11,01	-0,5	2,2	27,4
Vuosikate	2,66	2,33	4,69	-32,7	-12,4	101,4
Poistot ja arvonalentumiset	-2,81	-2,93	-3,08	0,2	4,2	5,2
<i>Vuosikate % poistoista</i>	95	76	152			
<i>Neg. vuosikatteen kuntia (kpl)</i>	46	65	2			
Tilikauden tulos	-0,08	-0,20	1,70	Muutos %		
<i>Neg. tuloksen kuntia (kpl)</i>	209	223	32	2018	2019	2020
Investointimenot, brutto	-4,83	-5,40	-5,76	4,8	11,8	6,7
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,67	-2,19	-0,40			
Lainakanta 31.12.	19,43	21,90	23,53	5,6	12,7	7,5

Kuntien, kuntayhtymien sekä kunta-konsernien lainakanta¹⁾ vuosina 2000-2020, mrd. euroa

1) Ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien keskinäisiä lainoja

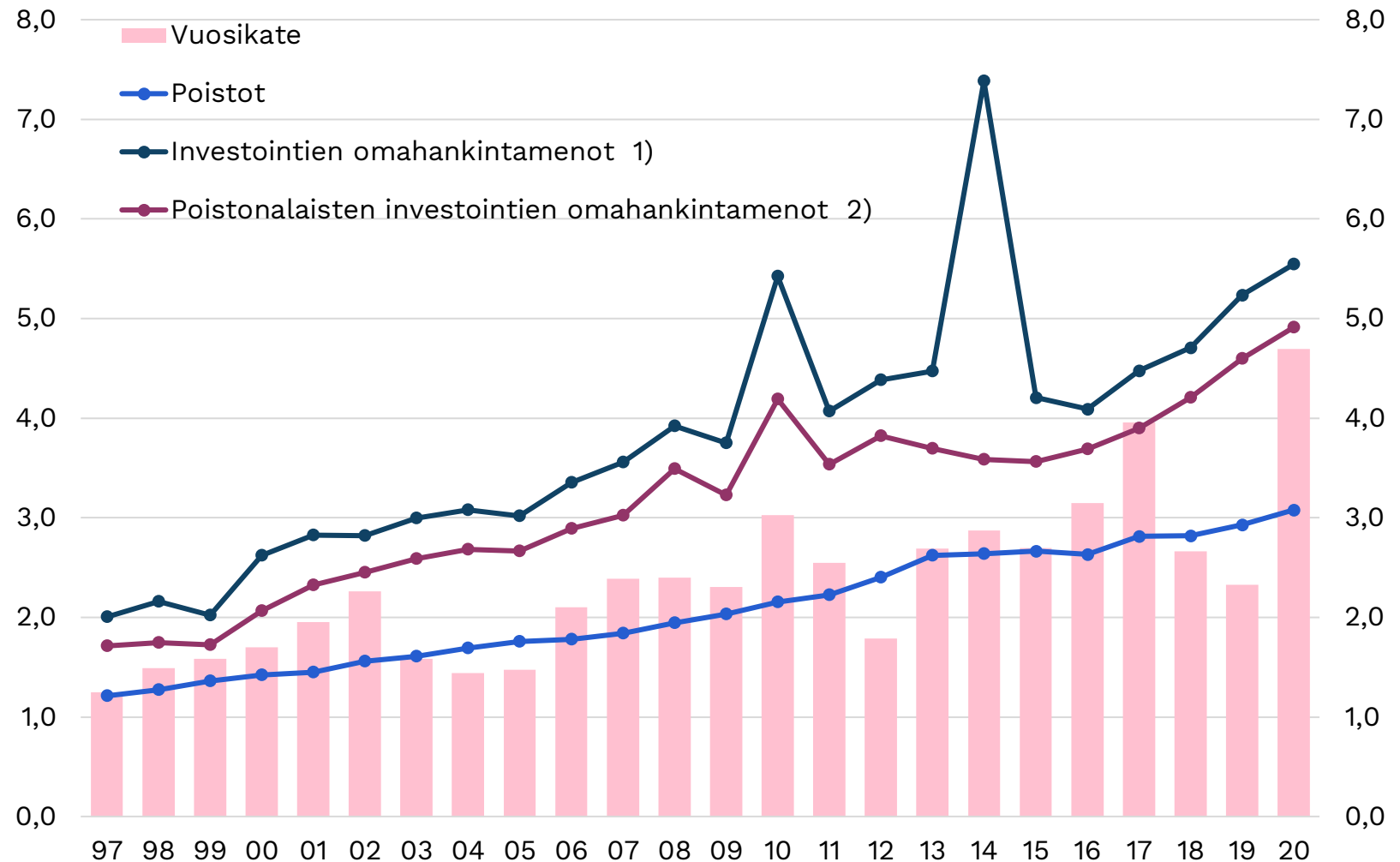
Kuntien lainakannan muutos 2000–2020, milj. €

- 1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2000–2020 syömävelkaa on otettu noin **750** miljoonaa euroa, mikä on noin **5** % vuosien 2000–2020 lainakannan muutoksesta.
- 2) Vuonna 2019 syömävelkaa otettiin vajaa **3** miljoonaa euroa.

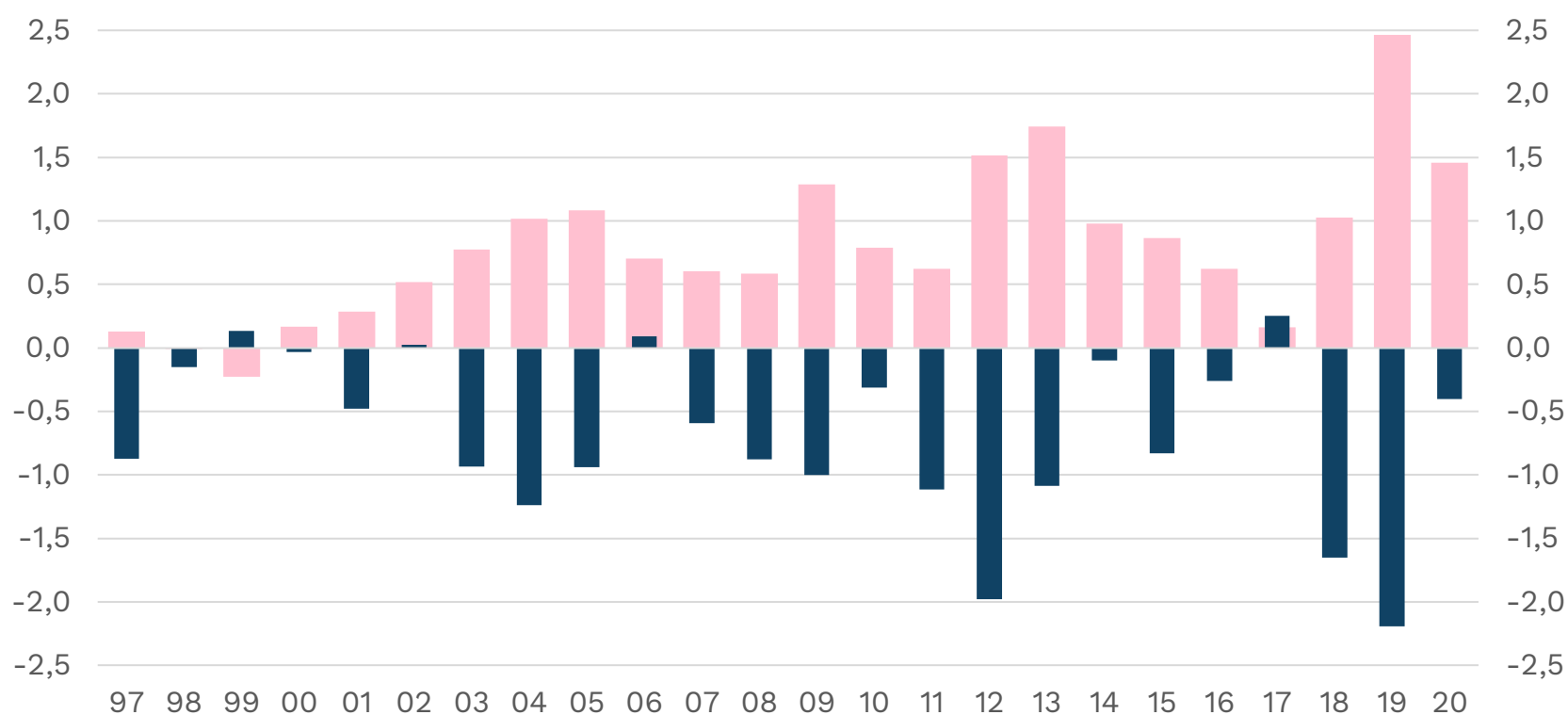
Kuntien ja kuntayhtymien vuosikatteen riittävyys poistoihin sekä investointeihin 1997-2020, mrd. €

- 1) Investointimenot – Rahoitusosuudet investointeihin. Vuoden 2010 luvuissa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 3,1 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissiin liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

Lähde: Tilastokeskus

Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta sekä lainakannan muutos 97-20, mrd. €

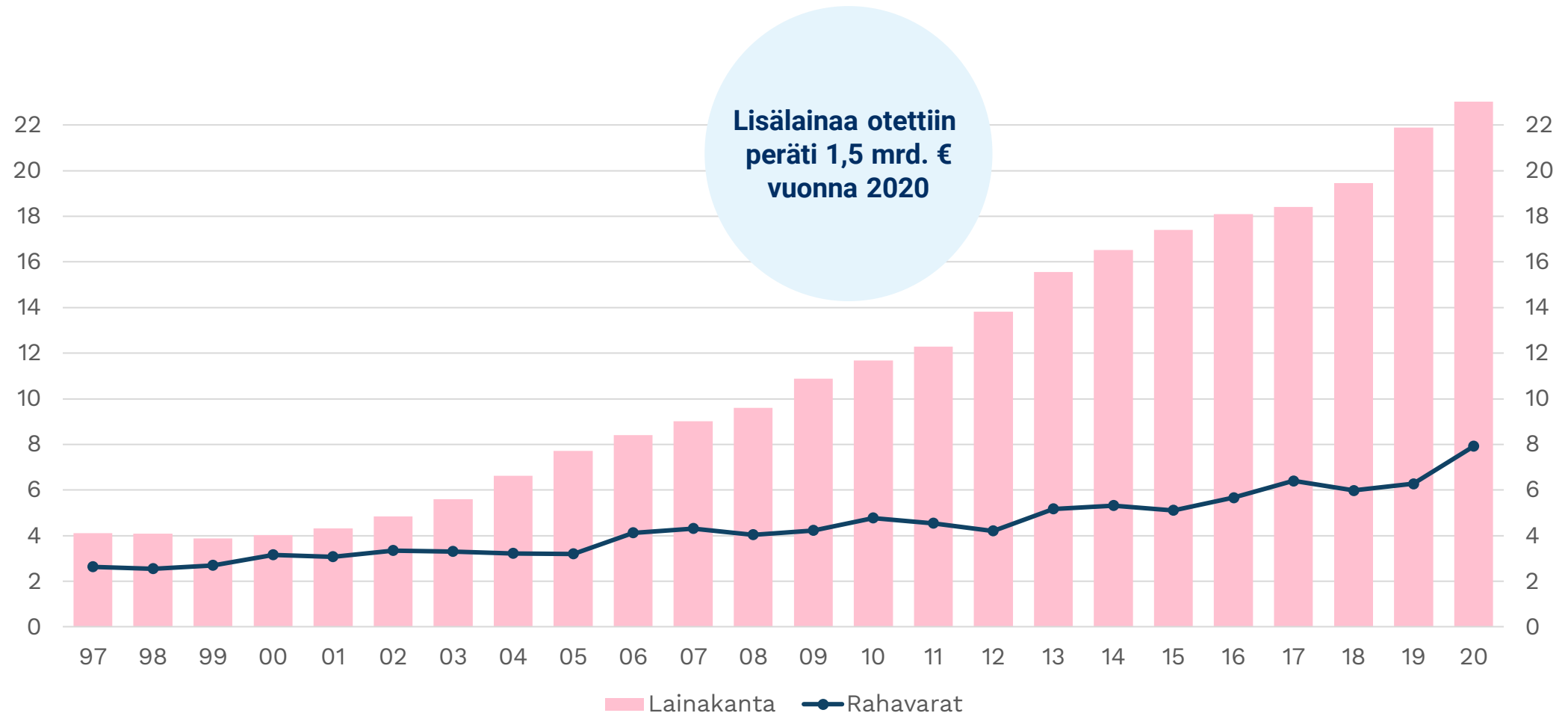

1) Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus, netto + Investoinnit, netto

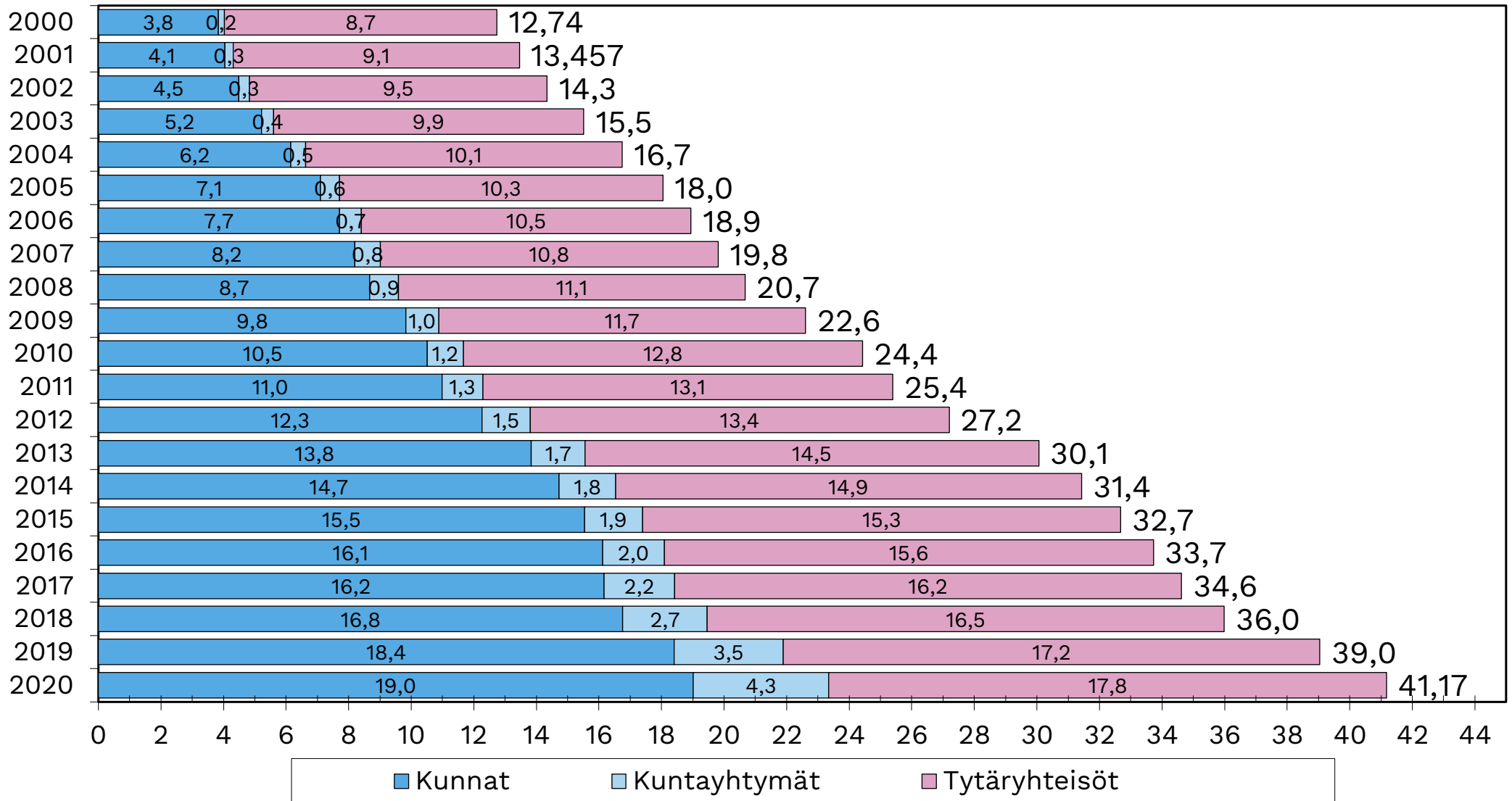
Tulorahoitus, netto = Vuosikate + Satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1997–2020, mrd. €

Manner-Suomen kuntakonsernien lainkanta vuosina 2000-2020, mrd.€

Manner-Suomen kuntakonsernien tulos- ja rahoituslaskelma vuosina 2019 ja 2020, mrd. €

Eri kuntakonsernien välisiä keskinäisiä eriä ei ole eliminoitu.
Ei sisällä kuntia jotka eivät tee konsernitilinpäätöstä.

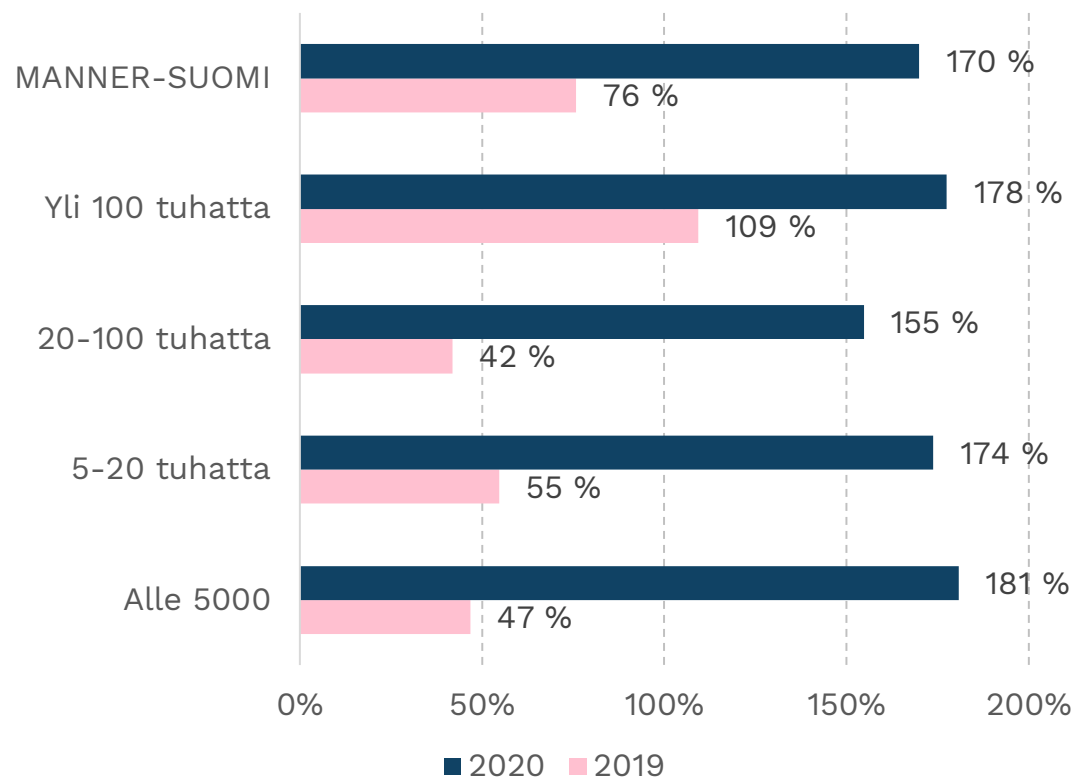
Tuloslaskelman erä	2019 mrd. €	2020 mrd. €	Muutos %	Rahoituslaskelman erä	2019 mrd. €	2020 mrd. €	Muutos %
Toimintatuotot	26,77	26,45	-1,2	Toiminnan rahavirta			
Toimintakulut	54,87	55,39	0,9	Vuosikate	4,48	6,89	54,1
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	0,07	0,09		Satunnaiset erät, netto	0,34	0,12	
Toimintakate	-28,03	-28,85	2,9	Tilikauden verot	0,10	0,08	
Verotulot	22,85	23,78	4,0	Tulorahoituksen korjauserät	-0,82	-0,57	
Valtionosuudet	9,78	12,22	24,9	Investointien rahavirta			
Rahoituserät, netto	-0,13	-0,25		Investointimenot	8,90	9,18	3,2
Vuosikate	4,48	6,89	54,1	Rahoitusosuudet investointeihin	0,19	0,20	
Poistot ja arvonalentumiset	4,47	4,68	4,8	Pys. vast. hyöd. luovutustulot	1,88	1,71	
Satunnaiserät, netto	0,34	0,12		Toiminnan ja investointien rahavirta	-2,95	-0,90	
Tilikauden tulos	0,35	2,33		Rahoituksen rahavirta			
Tilikauden ylijäämä	0,18	2,08		Antolainojen muutokset	0,08	-0,02	
				Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5,85	6,26	7,0
				Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3,19	3,27	2,4
				Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,54	-0,99	
				Muut muutokset	0,14	0,37	
				Rahavarojen muutos	0,38	1,49	
				Rahavarat 31.12.	7,78	9,26	19,0
				Lainakanta 31.12.	39,05	41,17	5,4

Kuntien talous kuntakoon mukaan

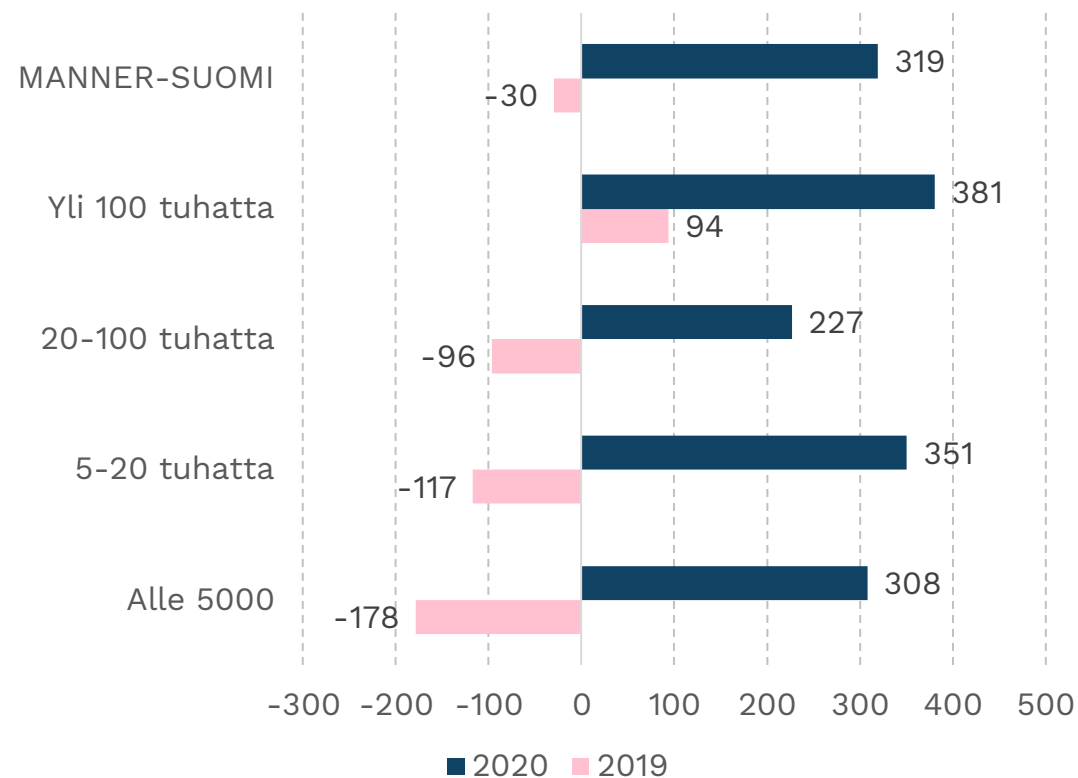
Kuntien talous kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat

Vuosikate poistoista (%)

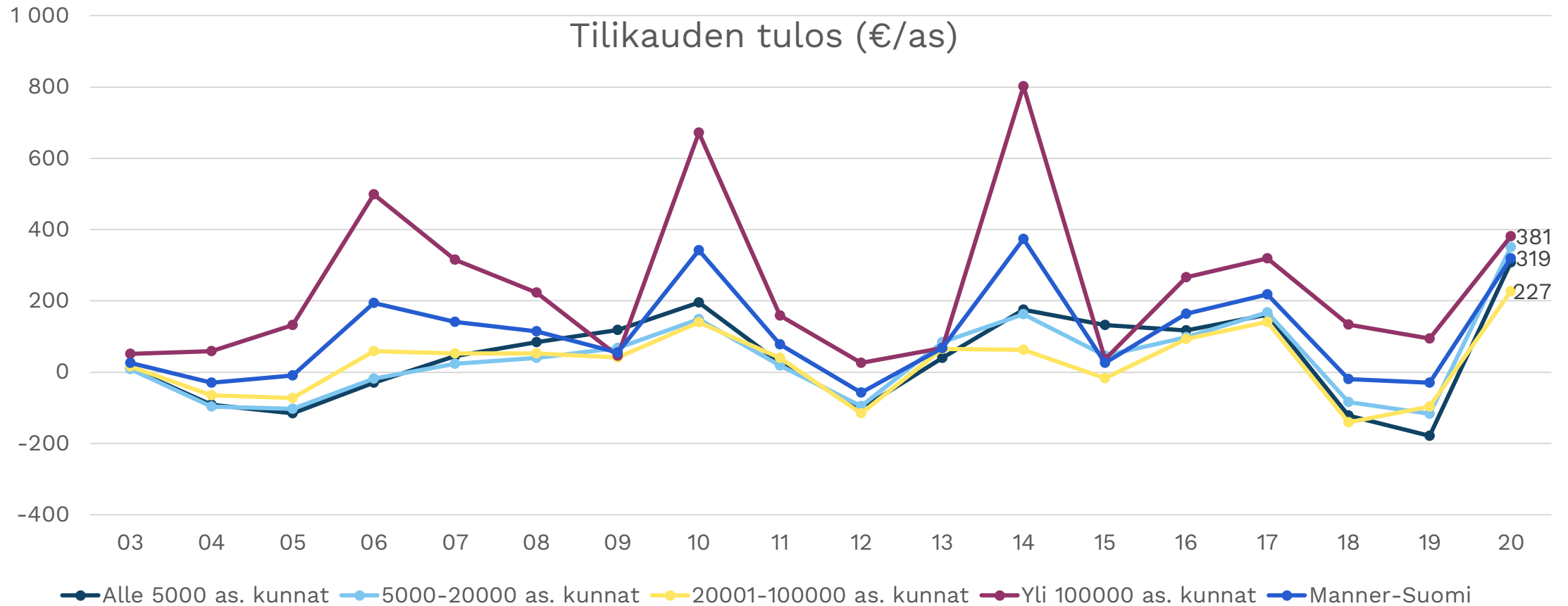

Tilikauden tulos (€/as)

Tilikauden tulos kuntakoon mukaan

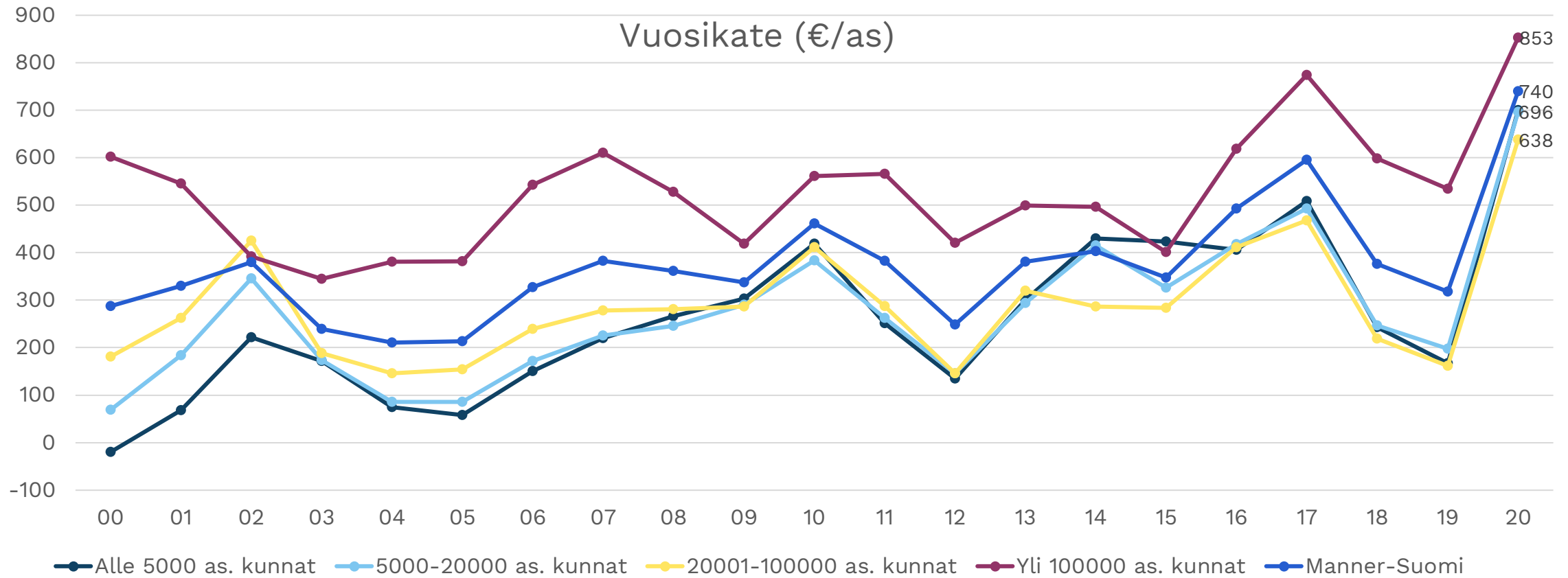
Manner-Suomen kunnat

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

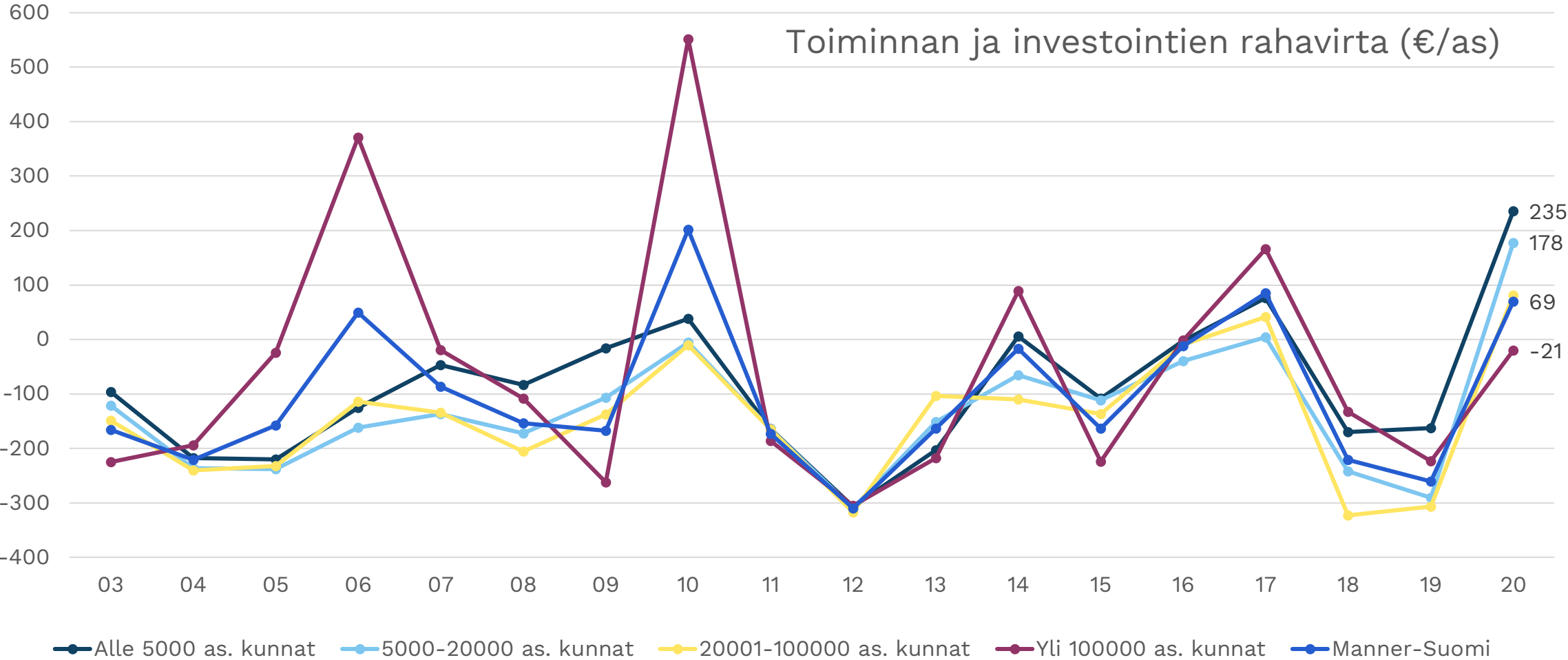
Vuosikate kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat

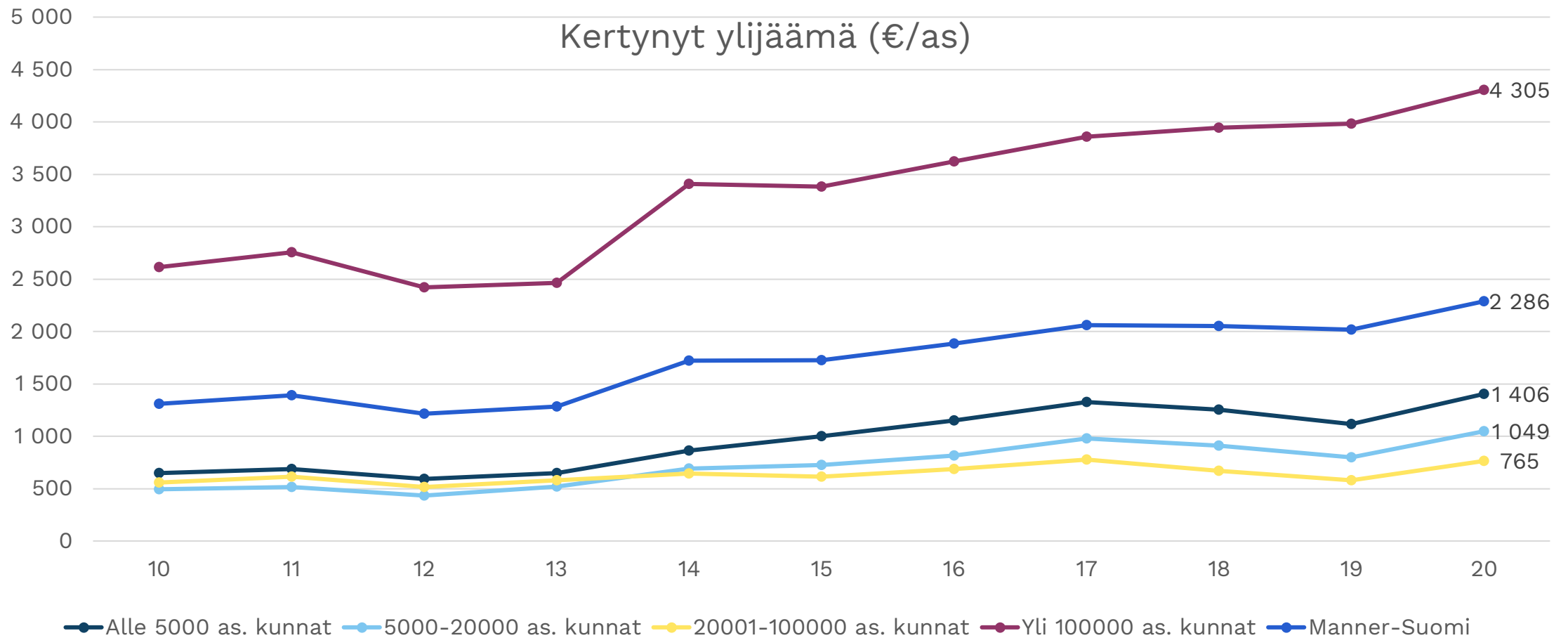
Toiminnan ja investointien rahavirta kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat

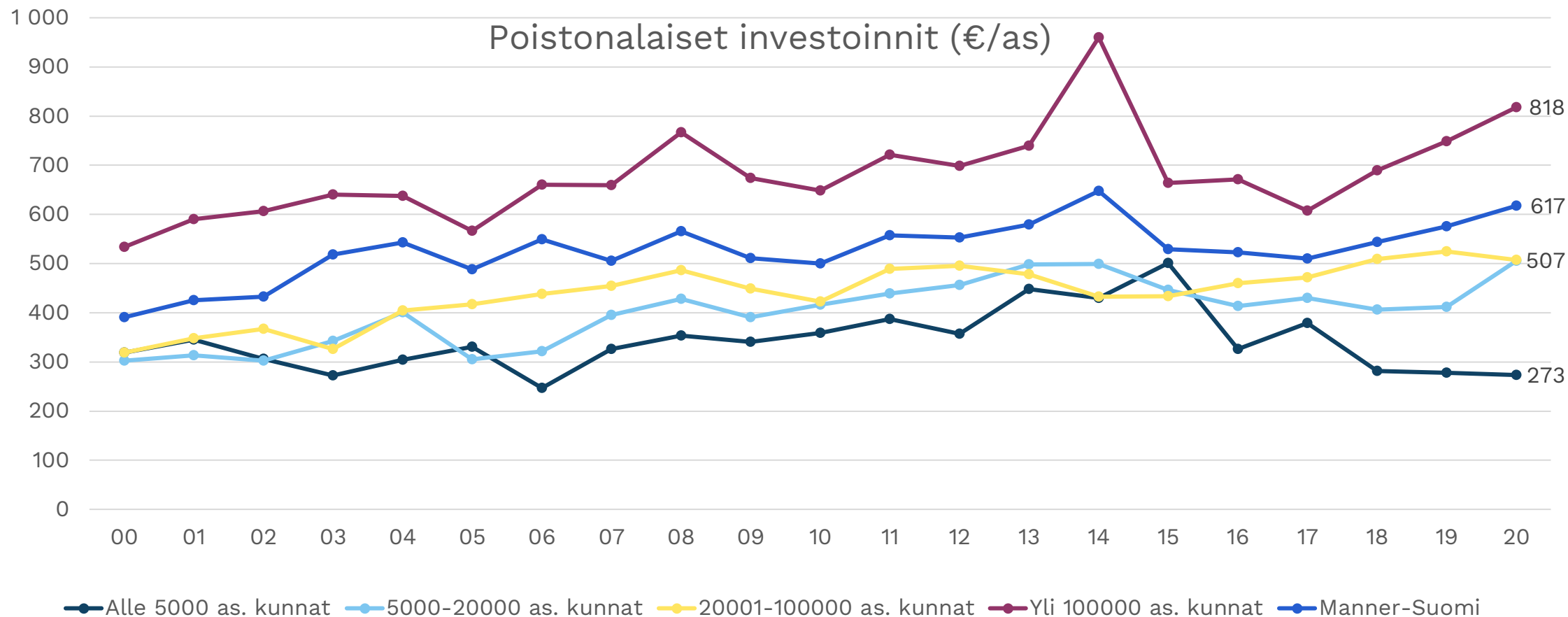
Kertynyt ylijäämä kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat

Poistonalaiset investoinnit¹⁾ kuntakoon mukaan

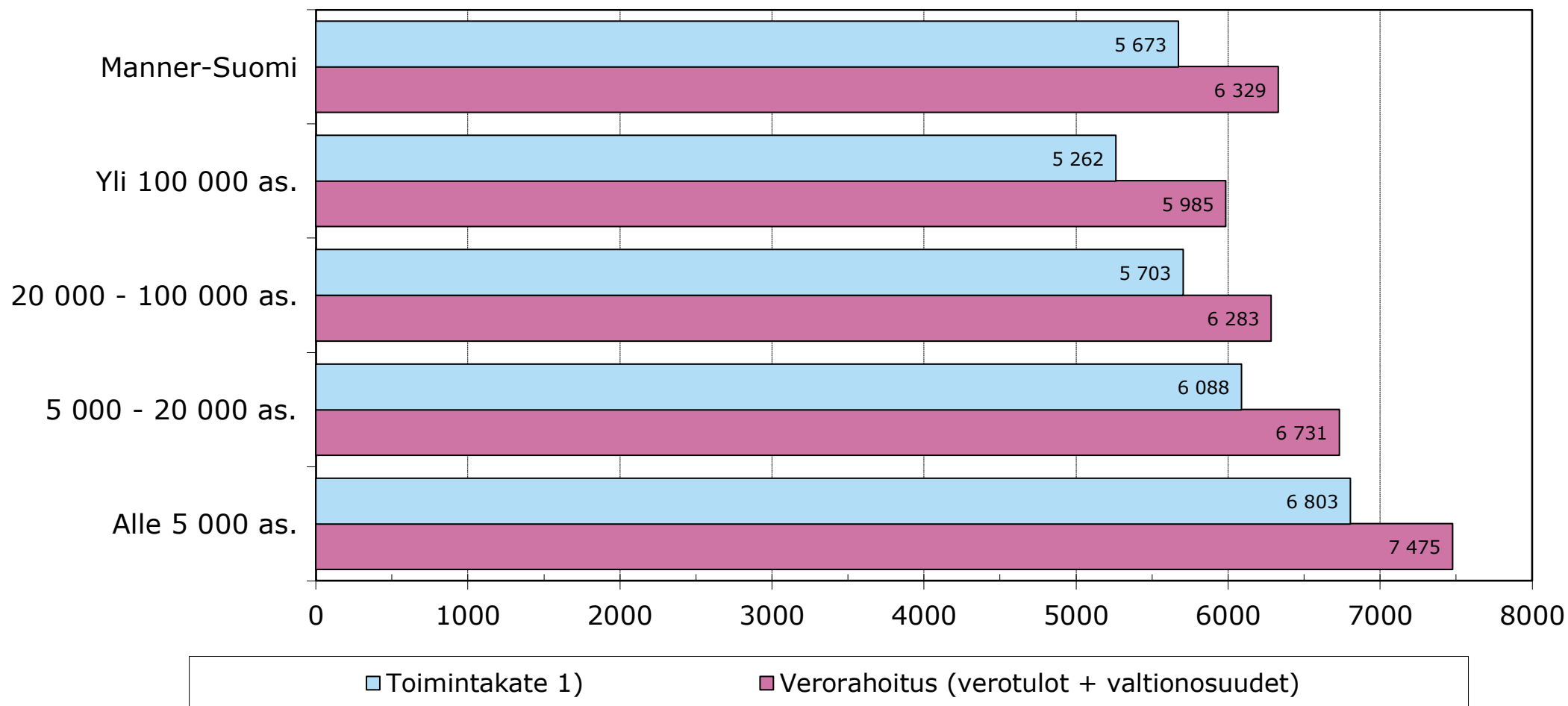
Manner-Suomen kunnissa

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

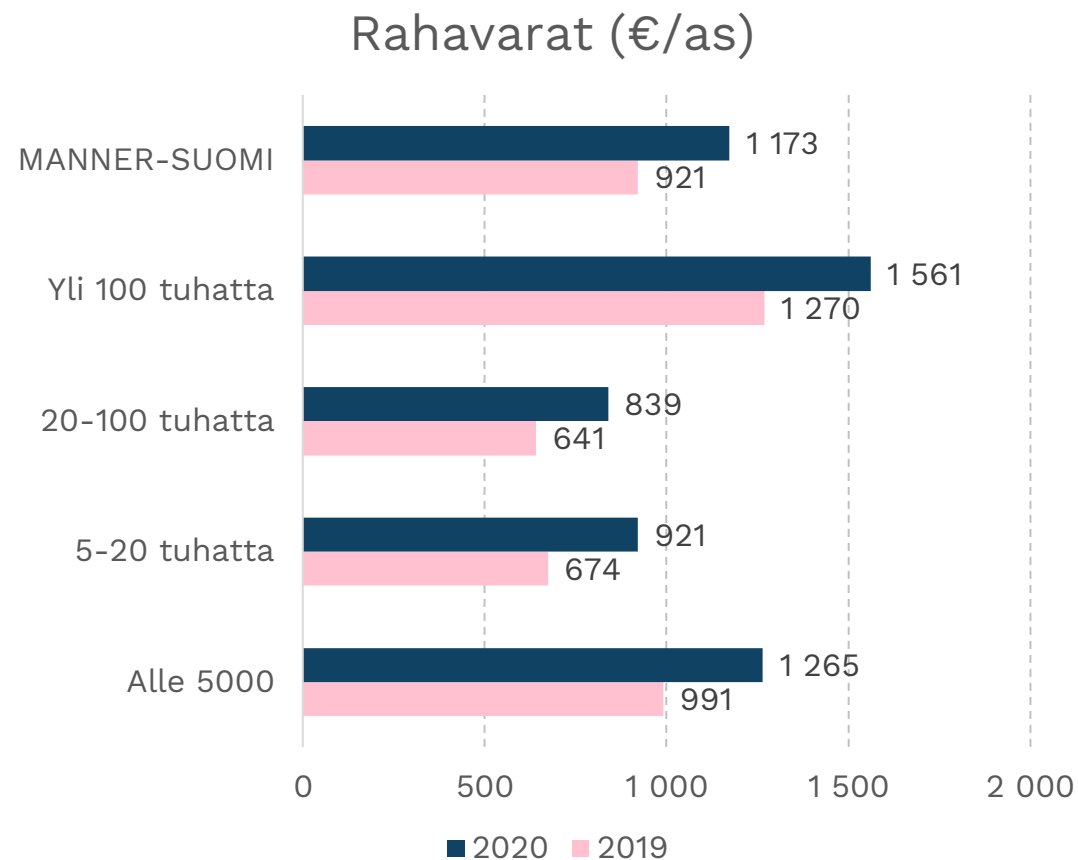
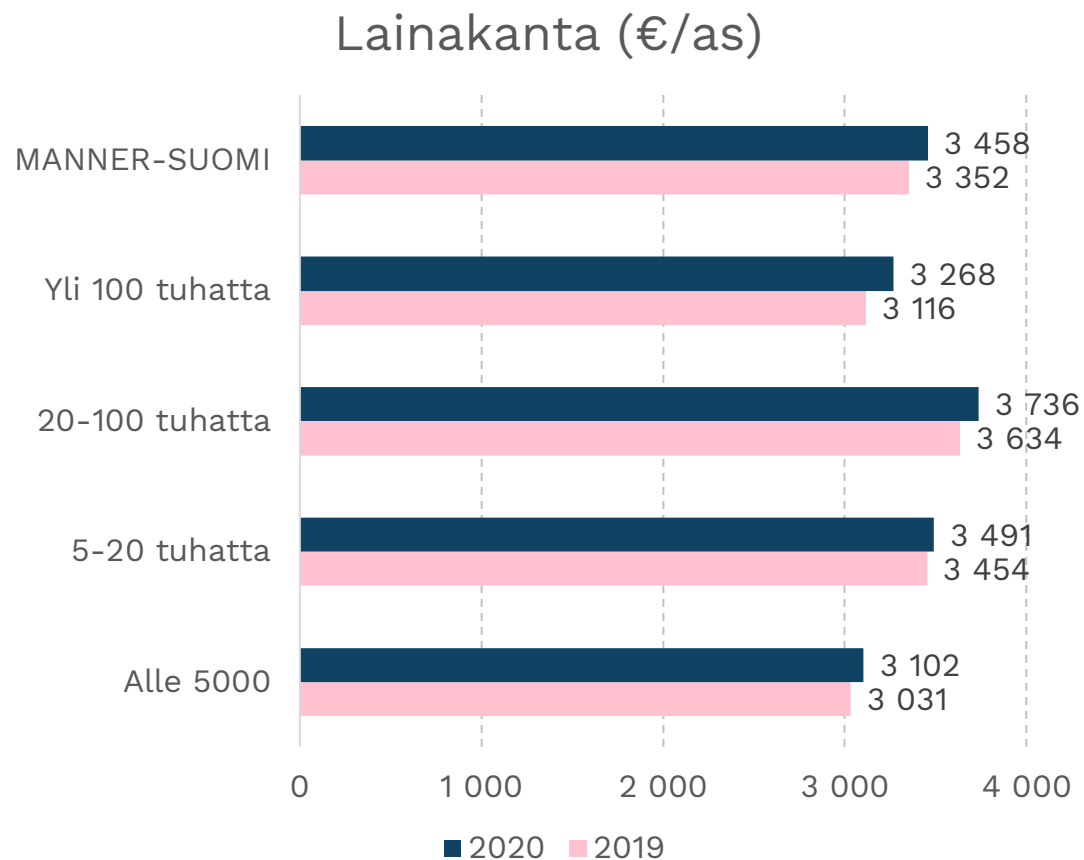
Toimintakate ja verorahoitus kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat, 2020 (€/as)

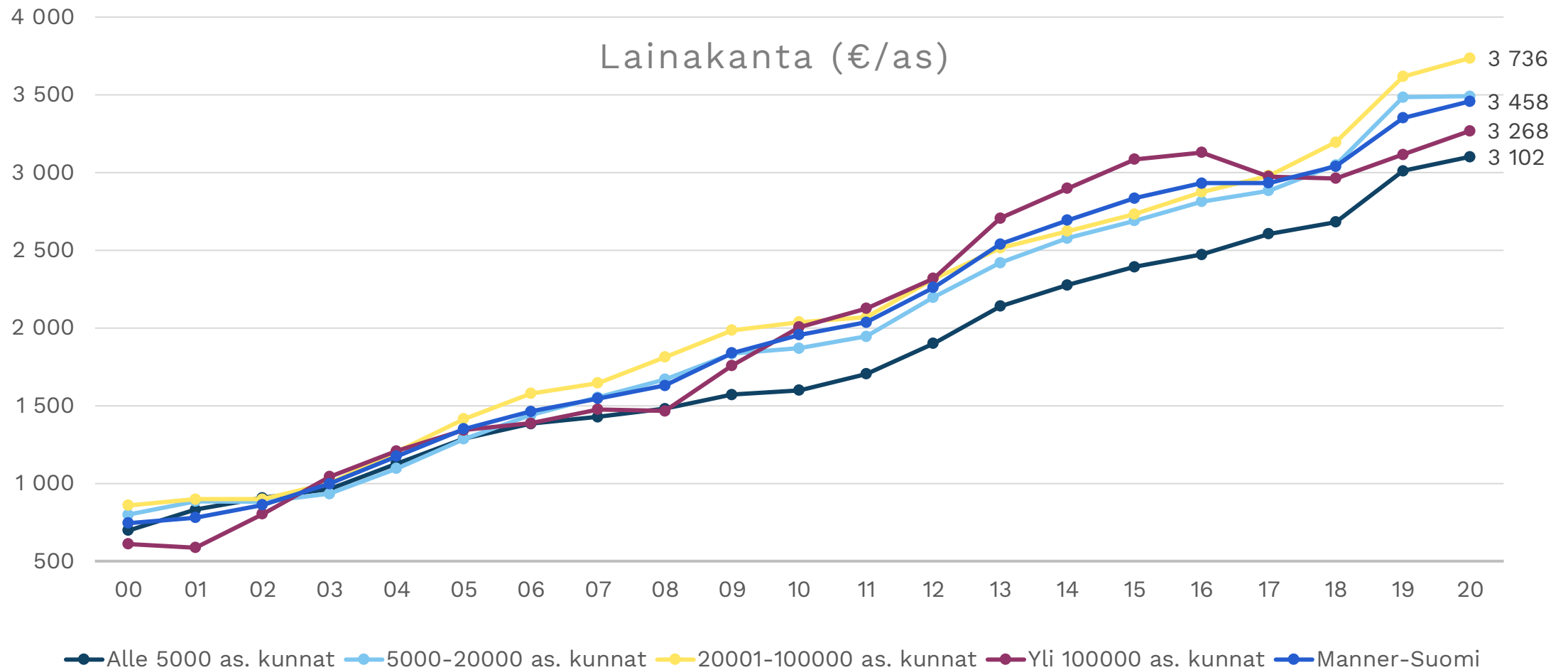
Kuntien talous kuntakoon mukaan

Manner-Suomen kunnat

Peruskuntien lainakanta kuntakoon mukaan

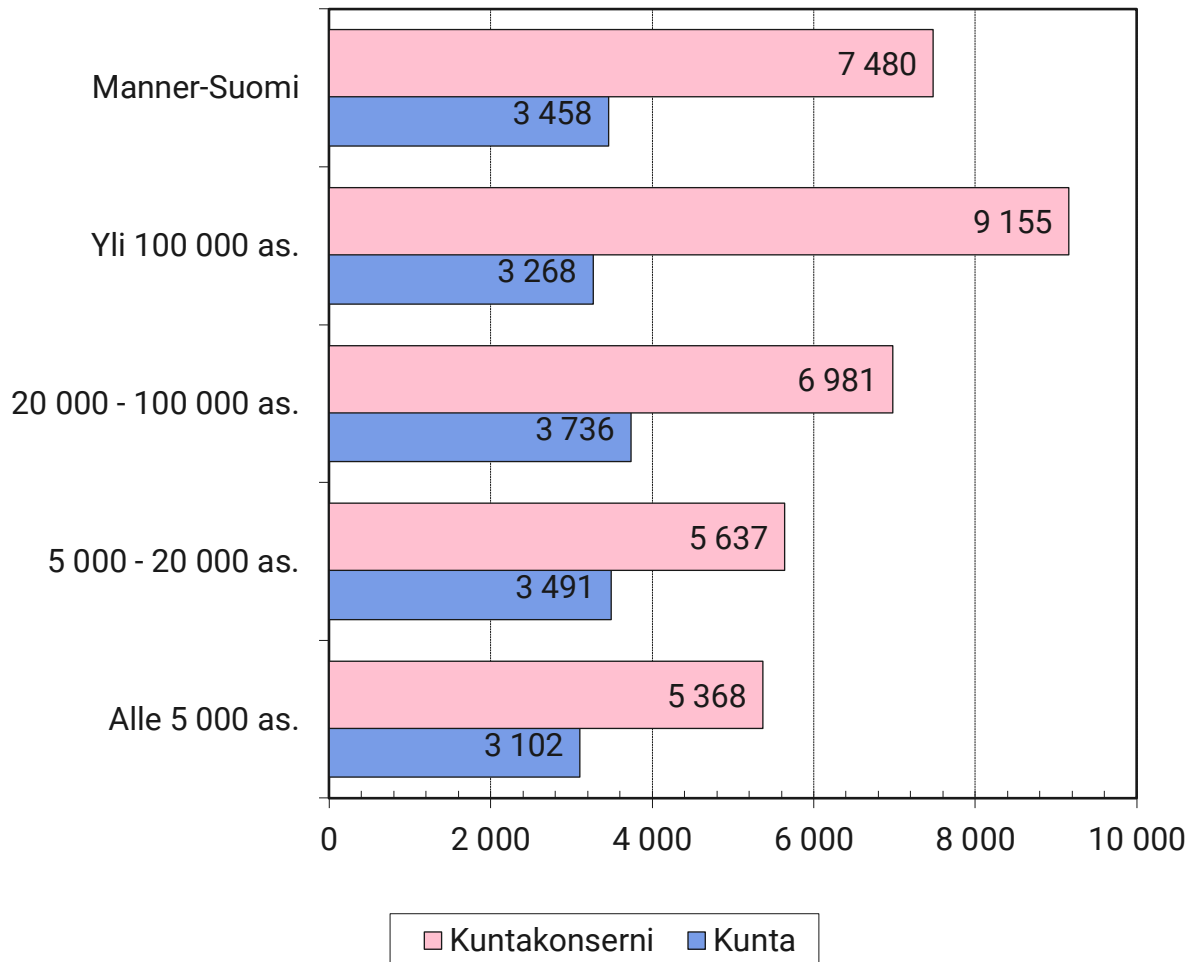
Manner-Suomen kunnat

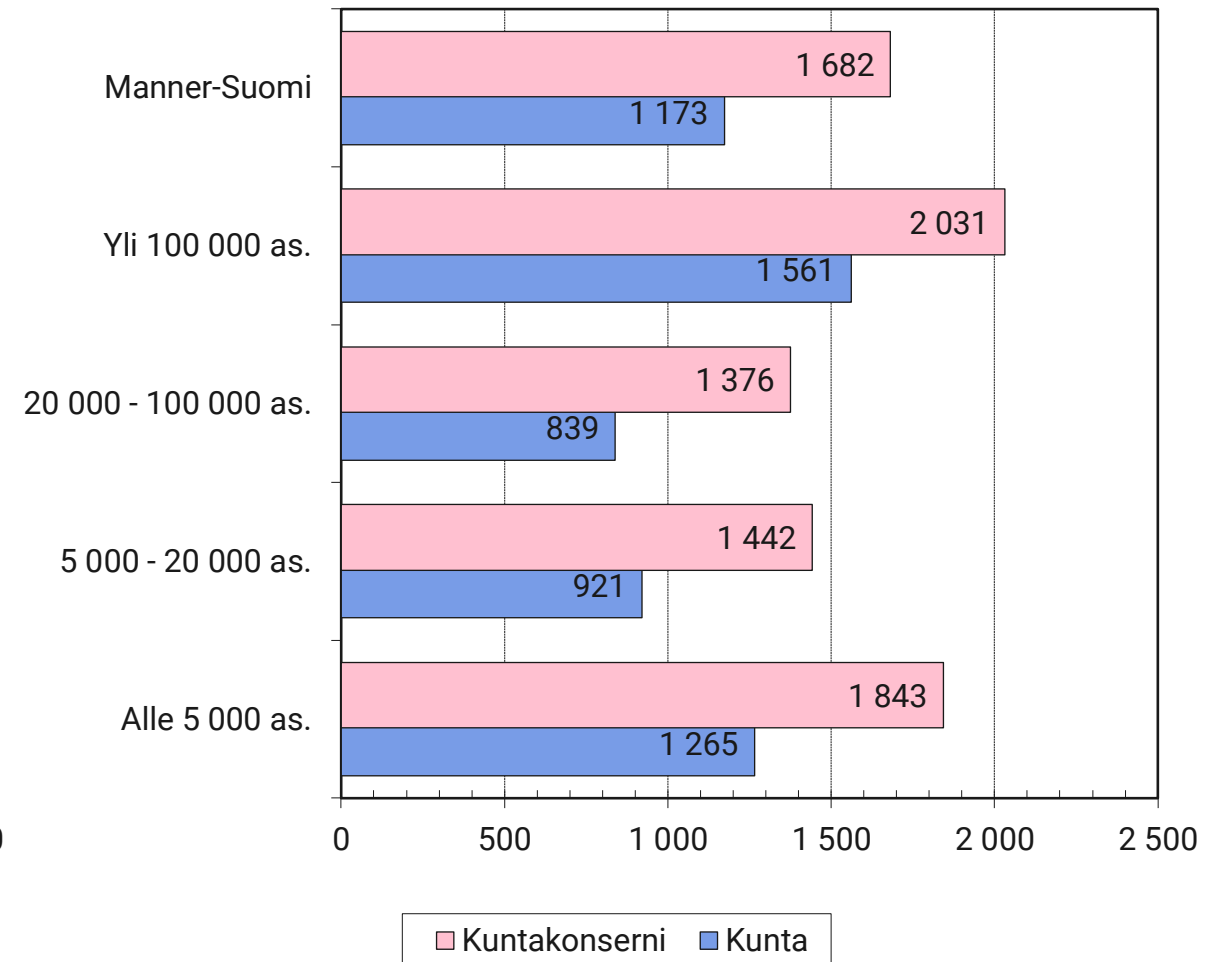
Kuntien ja kuntakonsernien lainakanta ja rahavarat 31.12

Manner-Suomen kunnat vuonna 2020

Lainakanta (€/as)

Rahavarat (€/as)

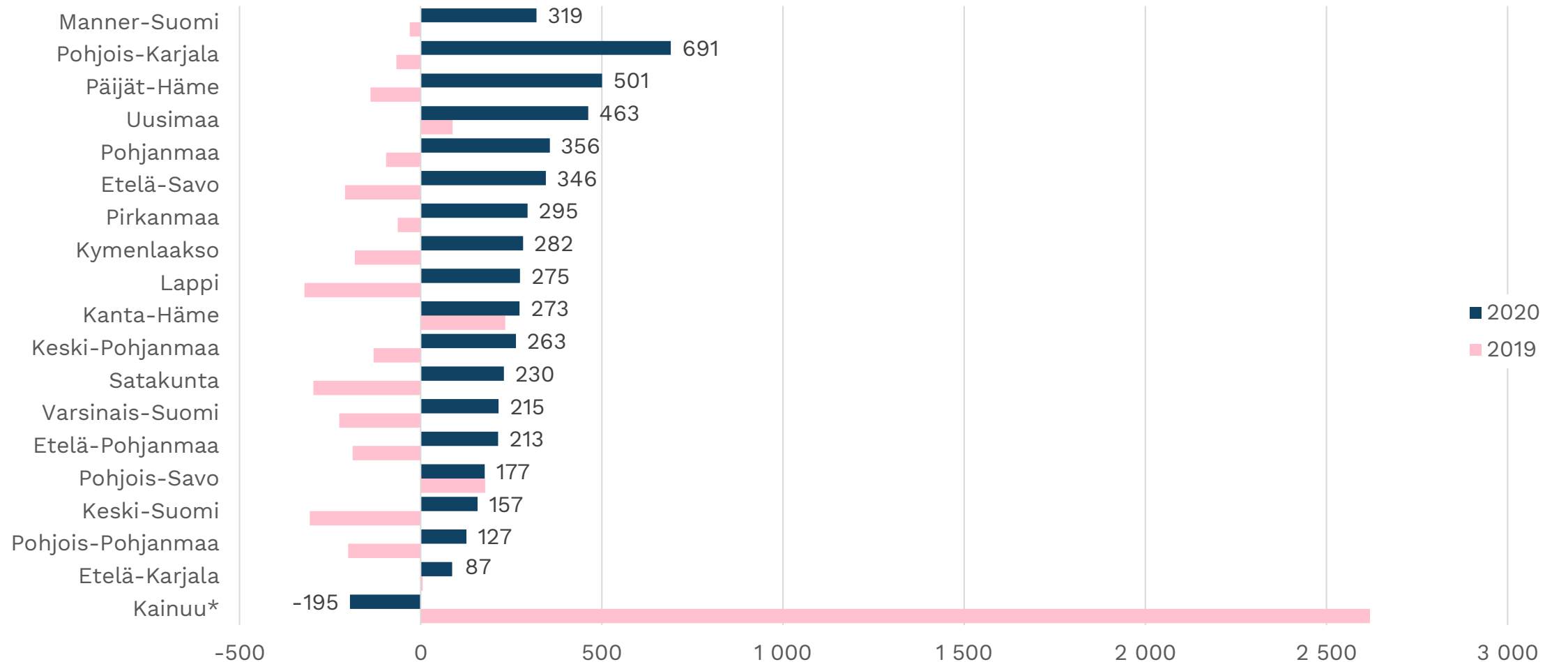
Kuntien talous maakunnittain

Vuoden 2020 maakunta- ja kuntajaon mukaan

Kuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat

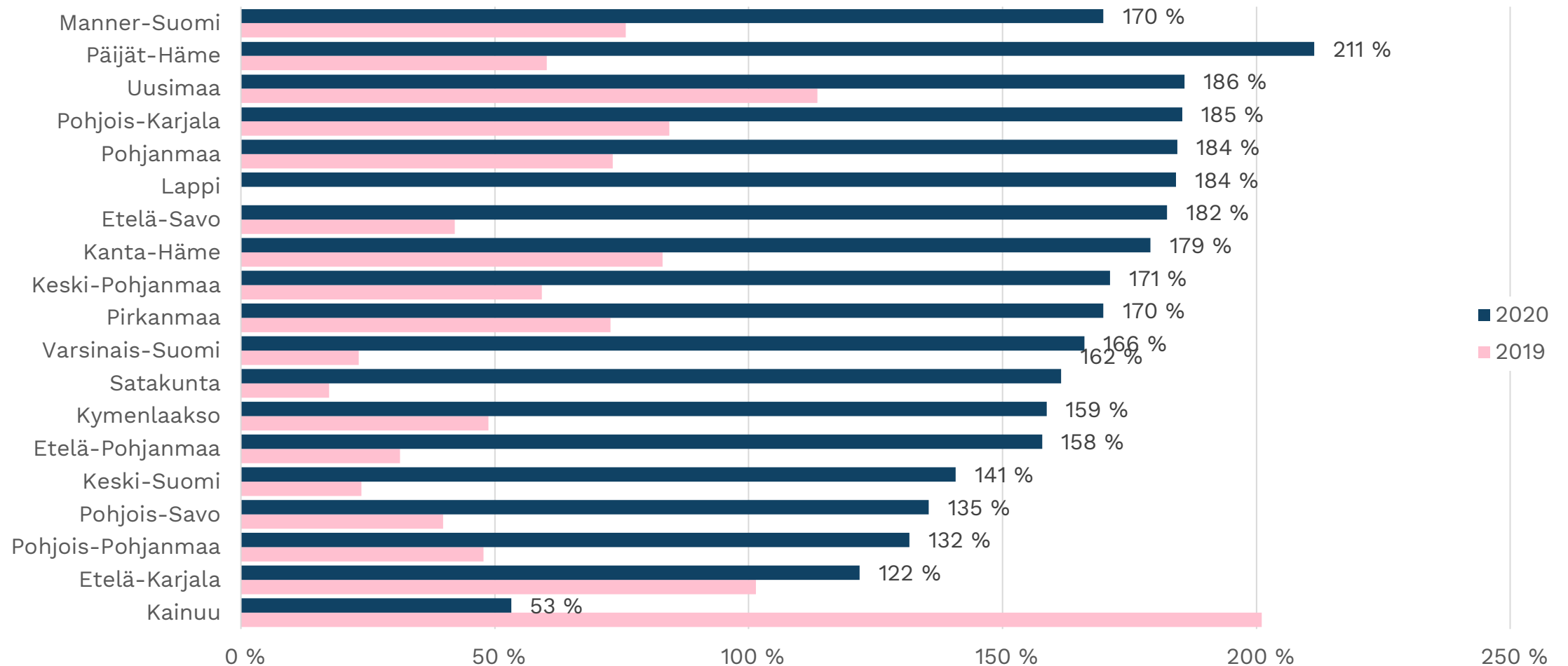
Tilikauden tulos (€/as)

Kuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat

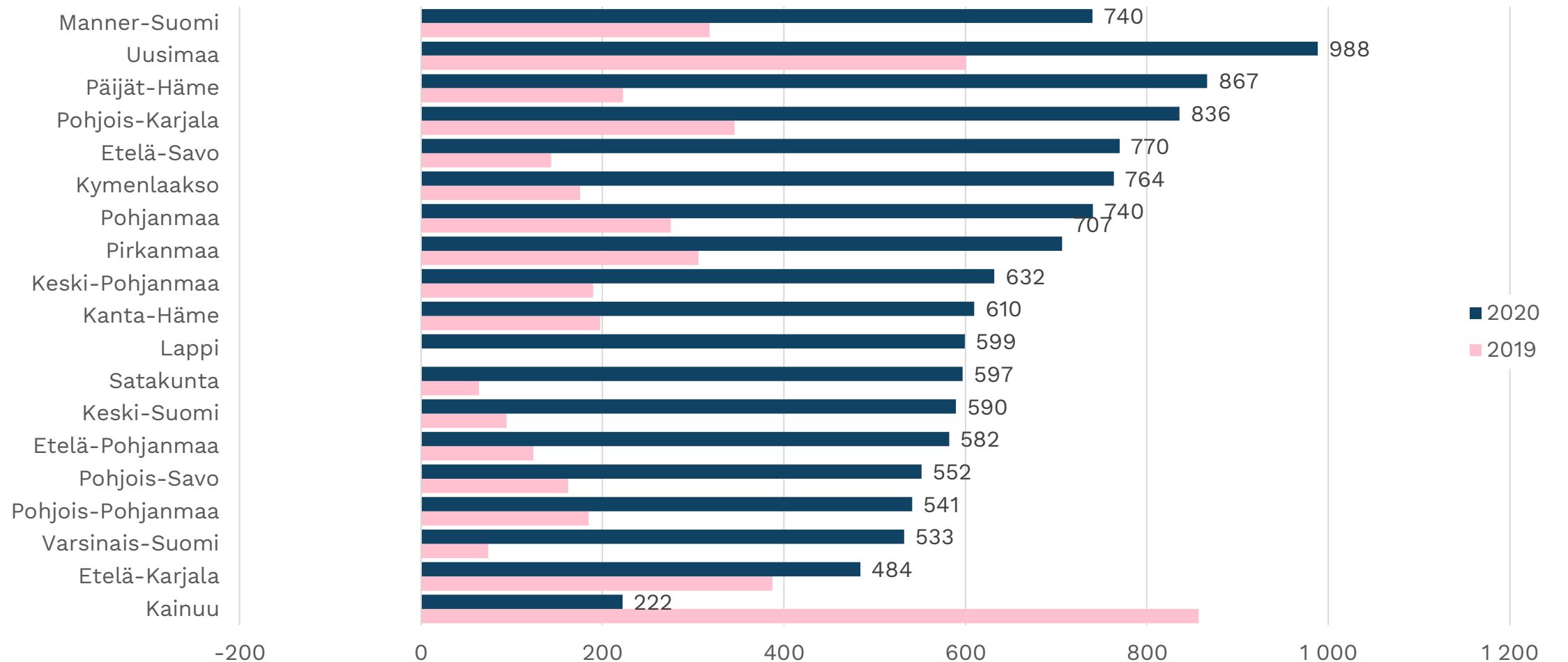
Vuosikate poistoista (%)

Kuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat

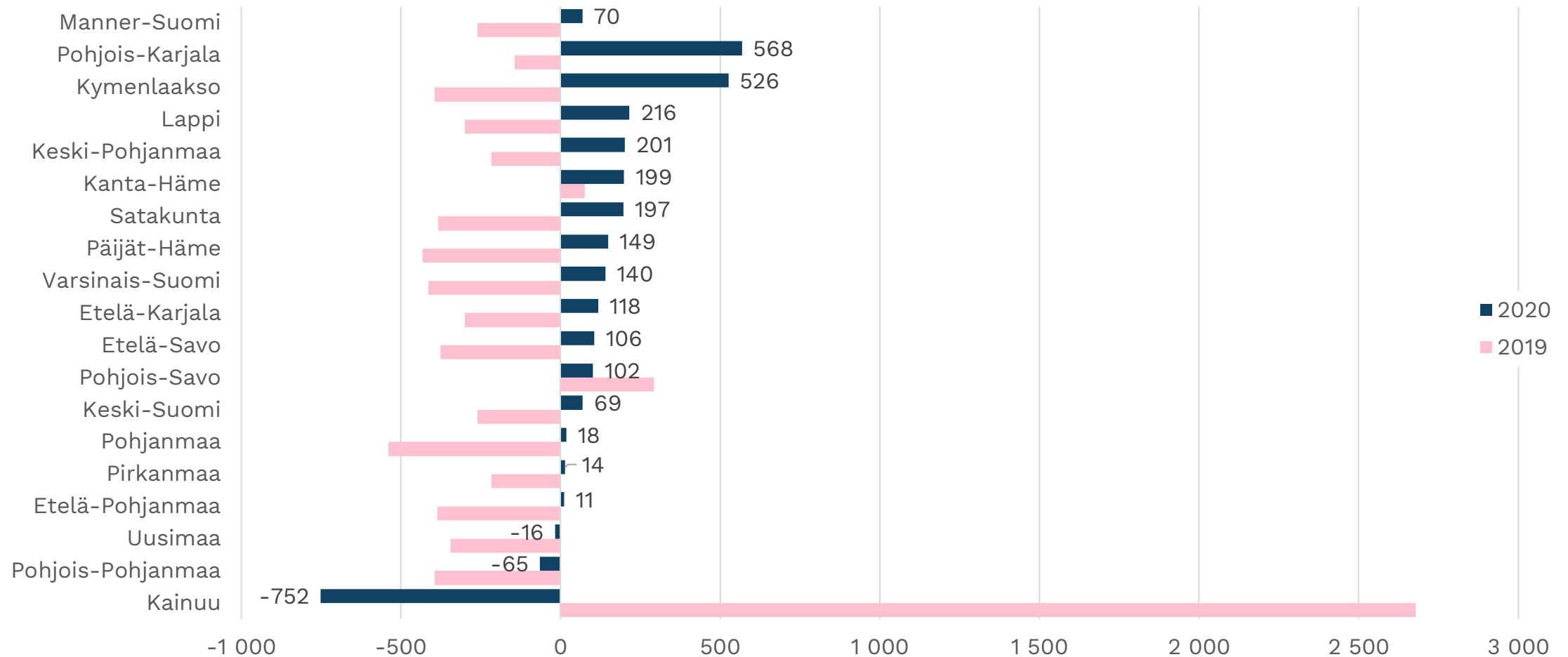
Vuosikate (€/as)

Kuntien talous maakunnittain

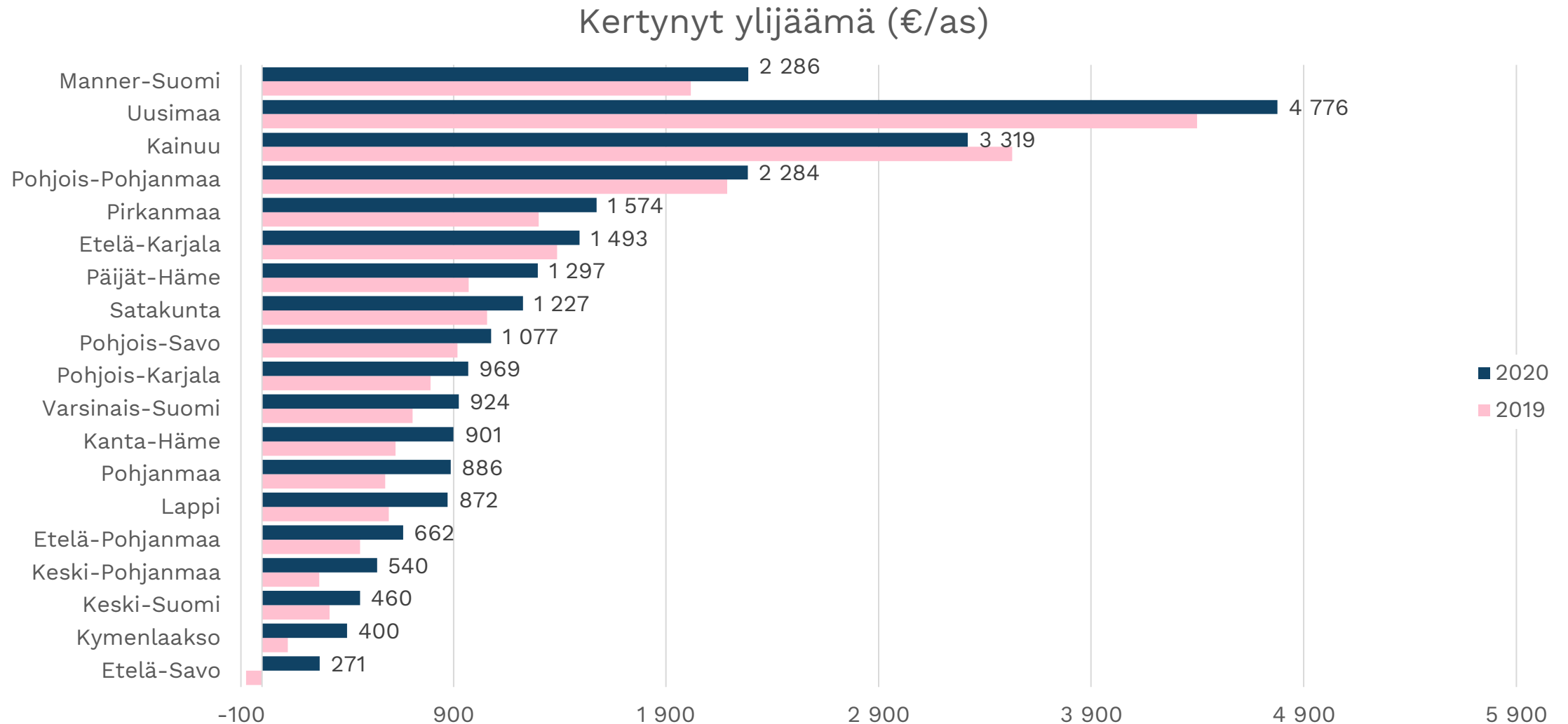
Manner-Suomen kunnat

Toiminnan ja investointien rahavirta (€/as)

Kuntien talous maakunnittain

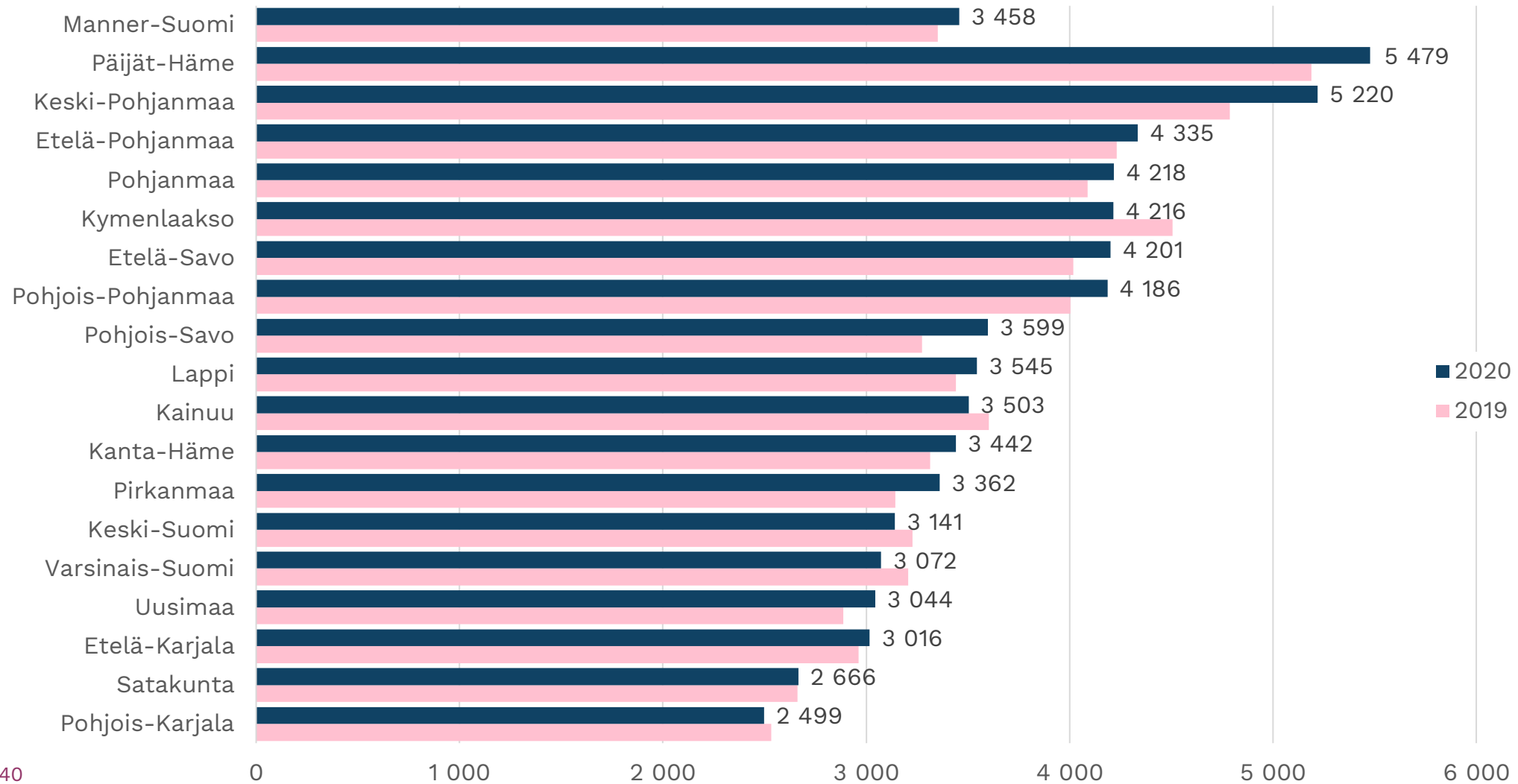
Manner-Suomen kunnat

Kuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat

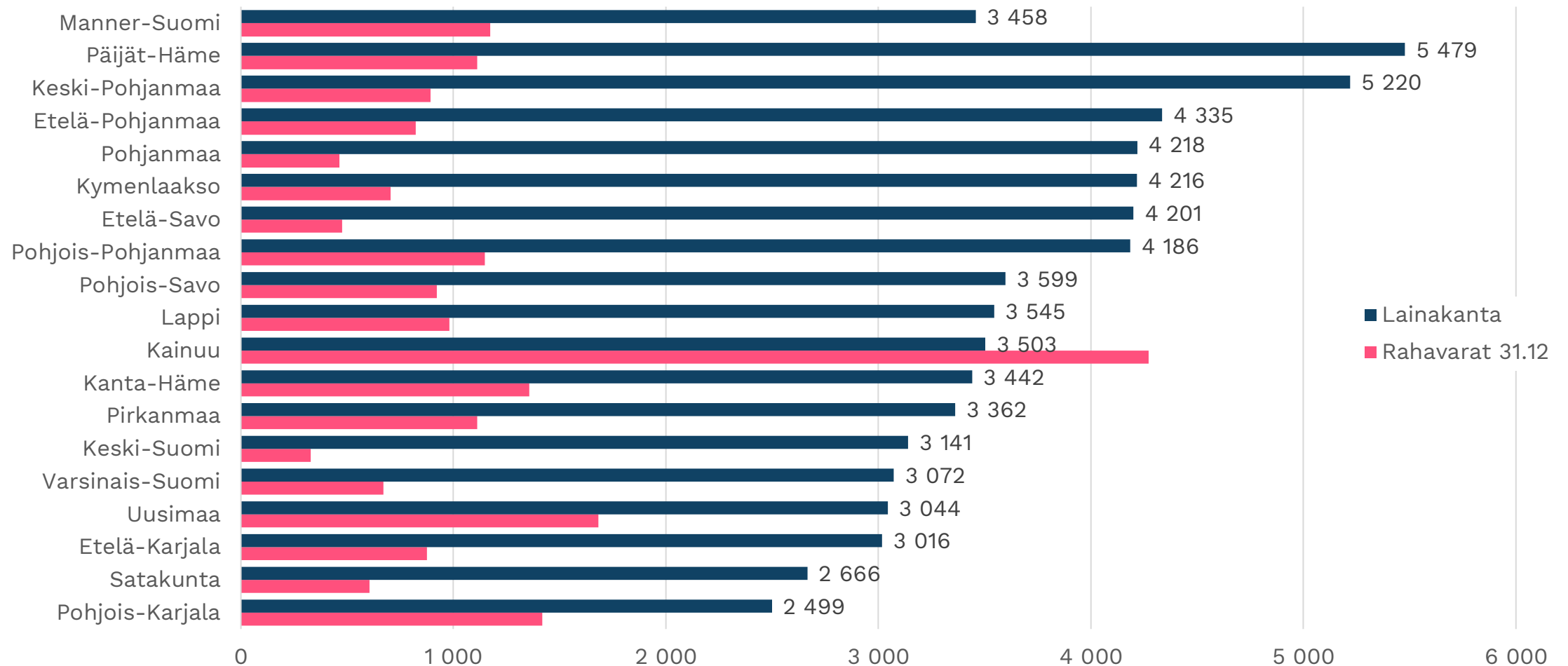
Lainakanta (€/as)

Peruskuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat vuonna 2020

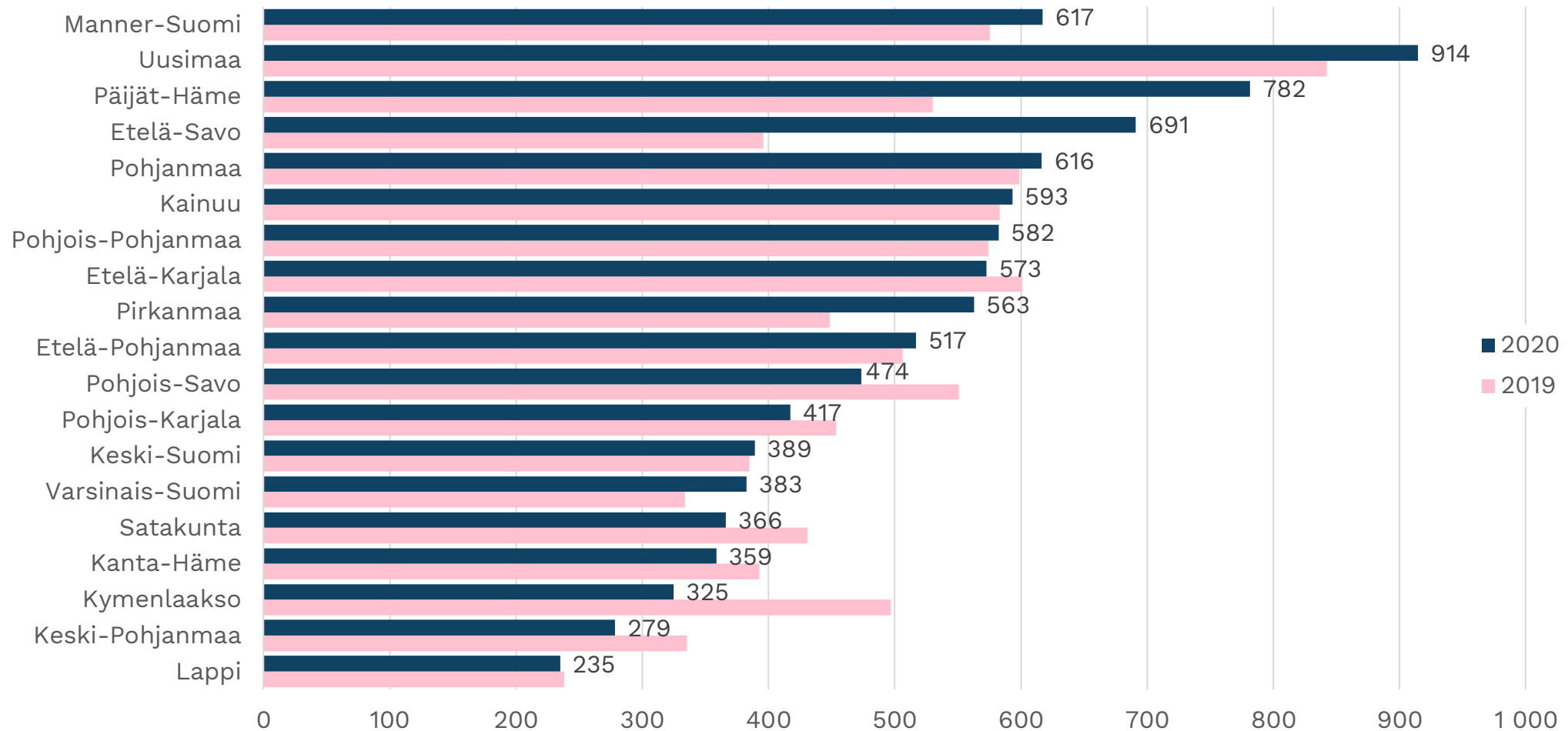
Lainakanta ja rahavarat 31.12

Kuntien talous maakunnittain

Manner-Suomen kunnat

Poistonlaiset investoinnit¹⁾ (€/as)

42 ¹⁾ Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

1.10.2021

**KUNTA
LIITTO**